

Katholika protyka

za Hornju Łužicu

na lěto

1870.

3. lěto.

H. D.

W Budyšcinje.

Z nakładom towarstwa ss. Cyrilla a Methoda.

W kommissiji kniharnje Smclerja a Pjeha.

72 138

I.
Léto 1870 je wschédne léto a ma 365 dnjow.

II.
Róćine protčezne znamjenja.

- 1) Njebželsti písmiř: B.
- 2) Žłota liczba: 9.
- 3) Epakty: XXVIII.
- 4) Wobwod stónca: III.

III.
Zacznicža.

1) Stónca: Ze 4 zacznicžow stónca (31. jan., 28. jun., 28. jul. a 22. dec.) wohladamy pola nas jene, a to 22. decbr. pšchíp. 12 hodž. 29 min. hačž pop. 2 hodž. 58 min. a to hačo podžélne (9, a palcow). Druhe tři zacznicža so pola nas njewidža.

2) Měšacžka: Ž 2 zacznicžow měšacžka (17. jan. a 12. jul.) wohladamy pola nas jene a to hačo chyte, 12 jul. wječor w 9 hodž. 42 min. hačž 13. jul. rano w 1 hodž. 22 minutow.

IV.
Ščtyri létne časy.

1) Kalěčžo spoczina so 20. měrca wječor we 8. hodž., hdyž stónčžo ze znamjenja rybow do borana stupi. Džeń a nóć so na pšchiběracym pucžu runataj.

2) Lěčžo započžina so 21. jun. popořdnja w 5. hodž., hdyž stónčžo ž dwójnika do raka stupi. Najdělšči džeń.

3) Razyma započžnje so 23. sept. rano w 7 hodž., hdyž stónčžo ž knježny do wahi stupa. Džeń a nóć so na wotěběracym pucžu runataj.

4) Žyma počžnje so 22. decbr. w nočy w 1. hodž., hdyž stónčžo ž tšélnika do kozorožka stupi. Najtrótschi džeń.

V.
Róžne wjedro léta 1870.

Létej 1870 dawaja mjeno

Stónco.

Stónco, wokoło kotrohož druge hwězdy řhodža a swětko a czopłotu wot njoho dóstawaja, je me řtřejej ždalenošči 20 milionow 682,000 mili wot zemje ždalene a na 116,000 milionow □ mili wulke a wobwjertnje so ža 25 dnjow a 3 hodžiny wokoło sebie.

Léta ž mjenom „stónco“ su ž čyřa suče ze řtřejej czopłotu.

Kalěčžo je we spoczattu řtřejje wřóžne, wosebje je haprył jara pšcheměnjaty.

Lěčžo ma sučotu ž czopłymi dnjami a řtřódnymi nocami.

Razyma je suča a rjana.

Žyma so žahe započžnje, tala njeje řylna.

VI.
Njebželste znamjenja abo znamjenja žwěrjatnika.

boran,
dyl,
dwójnika,
rař,
law,
knježna,

waha,
řčkorpion,
tšélnik,
kozorožk,
wódný muž,
rybje.

VII.
Póstne dny.

1) Pořny póst (+*): jedyntróćne dospołne nasyčzenjo ža džeń, wotstajenjo mjasnych jědžow.

2) Wschédny póst (+): wotstajenjo mjasnych jědžow.

3) Woložený póst (*): jedyntróćne dospołne nasyčzenjo ža džeń, mjasne jědže dowolene.

VIII.
Kwatembry abo suče dny.

We pořče: 9., 11., 12. měrca.

We swjatkownym tydženju: 8., 10., 11. junija.

Žo powyščenju swj. řchžiža: 21., 23., 24. septembra.

We advencžc: 14., 16., 17. decembra.

IX.
Žutrowna spowjedž

ma so wotpořožić we budyščinstej dičestý we času wot popjelneje řjedy hačž do soboty po swjatkach; we dreždžawřkej dičestý wot 5. nježele posta hačž do soboty po swjatkach; we kulowřkej wofadže wot 5. nježele po swjatkach hačž do ř. Trojicy.

X.
Čzas božich řlužbow.

A. We serbřkich wofadach Łužicy.

1) W Budyščinje. a) We tařantřkej (němřkej) cyřkwi: patron: Swj. Pětr, jap. — Kermušča: njež. po swj. Měrczinje. — Njebželste bože řlužby: rano 5., dospořdnja 9., nřšchor 2. — Džěřkawe dny rano w lěče (wot 1. hapryla hačž 1. oktobra) w 5. hodž., w žymje (wot 1. oktbr. hačž 1. hapr.) w 6. hodž., dospořdnja pšchecy w 9. hodž. — b) W serbřskej cyřkwi: patron: swjata Marija do nježes wžata; termušča: na mjeno swj. Martije. Njebželste a swjedženřte bože řlužby dospořdnja w lěče (wot Wotpory hačž do Mřchaka) we 8. hodž., w žymje (wot Mřchaka hačž do Wotpory) w 9. hodž. — nřšchor 1/2 1 hodž. — Wot posta hačž do adventa (hdyž njeřju řšulřte pržódniny) su nježelu hobžinu do wulřich řemřhi řšulřte bože řlužby ž němřřim přėdowanjom. — Džěřkawy džeń su řemřhe jeno řjedy a pjatti posta a

brubi tjezi kermusche w 7. hodź.; w meji mejsta pobożnosć rano 5. hodź.

2) **We K hrósczjica ch.** Patronaj: swjaty Syman a Juba, jap. — Kermuscha: njeźelu psched 29. oktobrom. Njeźelu a swjate dny su w lécze (wot přenjeje njeźele po Zutrach hač do njeź. psched swj. Matejem [21. sept.]) rano w 5., dopokdnja we 8. hodź., w zymje (wot 21. sept. hač do jutrow) we 6. a 9. hodź.; nyschor w 2. hodź. — Džekawy džen w lécze w 6., w zymje 8. hodź.

3) **W Njeźelczičica ch.** Patron: swj. Měrćin. — Kermuscha: njeź. psched 12. nov. — Njeź. a swjeź. kemsche w lécze (wot Wałpory hač psched 29. sept.) we 8. hodź., w zymje (wot Michala hač psched Wałporu) w 9. hodź.; nyschor 1/2 2. hodź.; jeno Hoby boži džen, na Nowe léto, Bože spěčo, swjatkowniczi, Bože Čžeto, njeź. mjez Božim Čžetom a na došhow. Božoho Čžeta nyschor w 2. hodź. — Džekawy džen kemsche nalěto a nazymu 1/2 7., 7.; w lécze 6.; a w zymje 1/2 8. hodź.

4) **W Kadworju.** Patron: swjata Marija do njebies wzata. — Kermuscha: njeź. po 15. aug., kermuscha: njeźelu po swj. Michale. — Njeź. a swjeź. kemsche w lécze (wot Wałpory hač do Michala) rano 5., dopokd. w 8.; w zymje (wot njeź. po swj. Michale hač k Wałporje) rano w 6., dop. w 9. hodź. — Nyschor w 2. hodź. — Džekawe dny wot jutrow hač do adventa w 7., wot adventa hač do jutrow we 1/2 8. hodź.

5) **W Rałbica ch.** Patron: swj. Khatryna. — Kermuscha: njeź. psched swj. Khatrynu. — Njeź. a swjeź. kemsche wot Jutrowniczi hač psched swj. Michalom rano w 5., dop. w 8. hodź.; wot swj. Michala hač k Jutram rano w 6., dop. w 9. hodź. — Nyschor w 2. hodź. — Džekawe dny w lécze 1/2 7., nalěto a nazymu 7., w zymje 1/2 8., tež we 8. hodź.

6) **We Wotrowje.** Patron: swj. Venno. — Kermuscha: tfeču njeź. oktobra. — Njeź. a swjeź. kemsche dop. w 9., mjeńsche swj. dny we 8. hodź.; nyschor w 2. hodź. — Džekawe dny w lécze 1/2 7., nalěto a nazymu 7., w zymje 1/2 8. hodź.

7) **W Kłóštrje Marijnej Swězdže.** Patron: swj. Marija do njebies wzata. — Kermuscha: njeź. psched narob. swj. Jana a na swj. Wórschulu. — Njeź. a swjeź. kemsche rano 1/2 7., dop. 1/4 10; serbski nyschor 1/2 2; němka pobožnosć k čjeŕczi swj. Marije 1/2 3; tač. nyschor w 3. hodź. — Džekawy džen kemsche rano w 6. a 7., dopokdnja 3/4 9.

8) **W Róžencze.** Patron: swj. Marija do njebies wzata. Njeź. a swjeź. kemsche dopokdnja we 9., na mjeńschich swjatych dnjach we 8.; rańsche wot Jutrow hač do njeźele psched 14. sept. we 5., potom we 6. hodź. Nyschor w 2. hodź. — Džekawy džen w lécze w 6. a 7. hodź., w zymje w 6. a 1/2 8. hodź.

9) **W Zbžeri.** Kermuscha: njeźelu do swj. Měrćina. Za léto 12 króč njeźelste bože stuzby w lécze (wot Wałpory hač do Michala) we 8., potom we 9. hodź.

10) **W Kamjencu.** Patron: swj. Marija Madlena. Za léto dotal 8 króč njeźelste bože stuzby.

11) **W Brunowje.** Njeź. a swjeź. bože stuzby 1/2 10., nyschor w 5. hodź. Džekawe dny rano 3/4 8.

12) **W Kulowje.** Patron: swj. Marija do njebies wzata. — Kermuscha: njeź. po 4. oktobru. — Njeź. a swjeź. kemsche rano w 5. hodź. (jenu njeźela ze serbskim, druhu z němskim předomanjomi); dopokdnja w 8. hodź. němste předomanjo, w 9. boža miša, na to serbske předomanjo. Nyschor w 2. hodź. — Džekawe dny kemsche nalěto (wot swj. Matija hač do Jutrow) w 1/2 6. a 1/2 9., w lécze (wot Jutrow hač do kermusche) w 5. a 8., nazymu (wot kermusche hač do 1. njeź. novemb.) w 1/2 6. a 1/2 9., w zymje w 6. a 9. hodź.

13) **We Delnych Sulšecach.** Druhdy bože stuzby.

B. We němskim džele Łuzich.

1) Stajne bože stuzby we Grunawje, Königshajnje, Marijnym Dole, Nowym Leutersdorfje, Wostrowcu, Scherachowje, Reichenawje.

2) Tež su jenu njeźelu we Žitawje, druhu we Strahwalbze kemsche.

C. We sakskich herbskich krajach.

1) Stajne bože stuzby: W Drežďanach (we dwórstej cyrkwi, we přyncowym hrodze, we nowym měšće, we Friedrichstadu, we Jozefinim wustawje, we Annabergu, Rhennicach, Freibergu, Hubertusburgu, Lipsku, Mišnje, Pirnje, Plawnje, Zwikawje.

2) Jeno wěste czaŕy: We Auerbachu (2 króč), w Bräunsdorfje (8 kr.), w Döbelnje (3 kr.), w Frankenbergu (2 kr.), w Grimme (12 kr.), w Großenhainje (6 kr.), w Hainichenu (2 kr.), w Hoheneku (8 kr.), w Hohensteinje (8 kr.), w Kolbizu (2 kr.), w Leisnigu (2 kr.), w Marienbergu (12 kr.), w Mittweidze (2 kr.), w Pillnicach (cyke léczo), w Reichenbachu (2 kr.), w Rieŕy (2 kr.), w Rochsburgu (1 kr.), w Schneebergu (2 kr.), w Schwarzenbergu (4 kr.), w Sonnensteinje (6 kr.), we Waldheimje (12 kr.), we Wechselburgu (2 kr.). W Altenburgu (12 króč).

XI.

Mašchi swjeczi patronowje.

S. Venno, patron cykeje mišnjejskeje a potajim tež lužiŕsteje dišceŕy, 16. junija.

S. Cyrill a Method, patronaj Skowjanow a potajim tež Serbow, 9. měrca abo 5. julija.

S. Jan, ŕeženik a S. Donat, patronaj biskopsteje cyrkwe w Mišnje, tohodla sobupatronaj dišceŕy. Přeniški wopomina so 6. meje hačo na džen jošo čžmėlowanja psched kačzanskimi (latinskimi) wrotami. Druhi swjeczi so 7. augusta.

S. Pětr, patron buhyskocho tachantŕwa a jošo dišceŕy, 29. junija.

Wosadni patronowje (hladaŕ horjeka).

Januar,

wulki róžk (31 dnjow.)

Stónožka.			Měsacžka		
njeb. znamj.	šhabj. h. m.	řhow. h. m.	njeb. znamj.	šhabj. h. m.	řhow. h. m.

Měsacžkowe
přeměnenj a.
Wjedro.

1 Sobotu || **Wobřez Jezusa.** Nowe lěto || 8 5 4 3 || 7 20 | 3 44

Scj.: Józef so z Jezusom do Nazaretha wróći. Mat. 2, 19—23.

2 Njedzelu	Njedž. po nowym lěčže			8 5 4 4		8 19	4 42
3 Póndzelu	Anthera banža (Ž. 209)			8 5 4 5		9 6	5 45
4 Wutoru	Benediktů mrtki			8 4 4 6		9 45	6 52
5 Srjedu	Telesfora, bmž, mrt. (Ž. 161)			8 4 4 7		10 17	7 59
6 Štwórtk	Wojew. Jezusa. S. 3 kral.			8 3 4 9		10 43	9 6
7 Pjatk	† Luciana, měřšn. mrt.			8 3 4 10		11 4	10 12
8 Sobotu	Severina wuzn.			8 3 4 11		11 24	11 17

Scj.: Dwanacjelětny Jezus we templu. Lut. 2, 42—52.

9 Njedzelu	1. njedž. po S. 3 kralach			8 2 4 12		11 44	pódnóc
10 Póndzelu	Wilhelma, biskopa			8 2 4 13		přichip.	0 21
11 Wutoru	Hygina, banž, mrt. (Ž. 161)			8 1 4 15		0 22	1 25
12 Srjedu	Arkandia, mrt. (Ž. 161)			8 1 4 17		0 46	2 32
13 Štwórtk	Biventia, wuzn.			8 1 4 18		1 14	3 38
14 Pjatk	† Hilaria, bisk.			8 0 4 20		1 47	4 44
15 Sobotu	Najš. wob. Jezusowoho; Maura			7 59 4 21		2 29	5 49

Scj.: Jezus na kwasu we kana. Jan. 2, 1—11.

16 Njedzelu	2. njedž. p. S. 3 kr. Žez. najš. m.			7 58 4 23		3 21	6 50
17 Póndzelu	Antonia, abta			7 57 4 24		4 23	7 44
18 Wutoru	Stoř swj. Pětra w Romje			7 56 4 25		5 35	8 30
19 Srjedu	Kanuta, křl. mrt.			7 55 4 27		6 51	9 8
20 Štwórtk	Fabiana, bmž. Woseřana, mrt.			7 55 4 28		8 10	9 40
21 Pjatk	† Hanže, kuž. mrt. (Ž. 352)			7 54 4 30		9 30	10 6
22 Sobotu	Vincenia, diař. mrt. (Ž. 362)			7 53 4 32		10 50	10 32

Scj.: Jezus wustrowi hejtmanowoho syna. Mat. 8, 1—13.

23 Njedzelu	3. njedž. po Swj. 3 kralach			7 52 4 34		pódnóc	10 55
24 Póndzelu	Timothej, biskop. (Ž. 136)			7 51 4 35		0 9	11 19
25 Wutoru	Wobroczenjo Pawoła			7 50 4 37		1 27	11 46
26 Srjedu	Polykarpa; Alberika			7 48 4 39		2 45	přichip.
27 Štwórtk	Witaliana, bmž. mrt.			7 47 4 41		3 58	0 54
28 Pjatk	† Juliana, biskopa			7 46 4 42		5 7	1 37
29 Sobotu	Ottilije, knježny			7 44 4 44		6 8	2 29

Scj.: Jezus staji wichor na morju. Mat. 8, 23—27.

30 Njedzelu	4. njedž. po S. 3 kralach			7 43 4 46		7 7	3 35
31 Póndzelu	Pětra z Noly, wuzn.			7 41 4 48		7 42	4 29

 Měsacžkowe přeměnenj a. Wjedro.
☀ Měsacžk 2. jan. w noč 1 hodž. 3 min.

☾ Přeni běrtk 9. jan. wječor w 10 hodž.

☺ Starý měs. 17. jan. pop. w 3 hodž. 43 min.

☾ Pořl. běrtk. 24. jan. dop. 11 hodž. 20. min.

☀ Měsacžk 31. jan. pop. 4 hodž. 38 min.

Móžne wjedro.

Januar započija na so ze žymu, kotraž wot 9. přichiběra, a je wosebje wot 16. hač 19. jara slyna. Wot 24. hač do kónca je sněh a desčej.

Wopomnjenja hódne dnj.

1. Nowe lěto.
3. Landtag.
25. Pjaci kwas.

2. Bispf.
 4. Bart (lane wifk).
 5. Nješmaczibko
 (lane wifk; fót.)
 19. Kafecy (f. žita).
 22. Budyščin (f.;
 klam.)
 24. Budyščin (kl.).
 31. Rinsport (f.).
 Luban (f.; kl.).

Žty kehel.

Žunu njeđzelu na kem-
 ſchach kulachu młodži
 lubžo w korczmje kehele.
 Njež tym ſo hrinacj
 počja. To jich njemu-
 leſche, ale kulachu dale,
 prajicy: „Dyž sme
 ſwjaty Pětr njeđzelu
 kehele kulecž, cžoho bla-
 my to tež njeſmėli?“
 Jedyn, kiž runje kulu
 w rucu dđerzeſche, rjekny:
 „Čaſajče, ſčto lėpje
 tuli, ja abo tamny w
 njebeſchach.“ Blyſt dyri
 do towarſtwa, zarazy
 tſchocy a wopali druhich.

Možomy bur.

Bohonczej bėſche cžežki
 wóz we bčkće wjaznył.
 Bohoncž rubaſche do
 łoni a kleſche, zo młhta
 ſo zemja pułnyčž, ale
 wóz ſo njeħnu. Tu pſchi-
 bėža jomu ſtary bur na
 pomoc a rjekny: „We
 božim mjenje čcu tebi
 pomhačž, tola wotpočž
 kſchub a dđerž hubu.“
 Prajiwſchi to pſchimny
 za lofo, zawoſana łonje
 a wóz bėž bčta wuczeħ-
 njeny.

1. **Wobřežanjo Žežusowe; pſchilazanj swjaty džen** (ž nychporom). Dopolnija we
 Wotrowje (tež popołdnju) a Njebjelczicach bože Čžėlo wuſtajene. W Budyščinje
 (ſerbf.) a Radworju popołdnju přėdowanjo. W Njebjelczicach nychpor w 2 hodž.
 1. 8. 15. 22. 29. w Ržėnice wjecžor (ſrjebž 5 a 6 hodž.) ſobotna pobožnoſč k čjeſcži
 ſwj. Marije.
 2. W Radworju po nychporje mėſacžna pobožnoſč bratřtwa ſmjertneje ſtyſknoſcže Že-
 zuſoweje, pſchėd wuſtajenym božim Čžėlom. W Kulowje dopołdnja bože Čžėlo wuſta-
 jene; popołdnju přėdowanjo a wobkħad za bratřtvo ržarija z doſpołnym wotpuſtkom
 za bratřtvo ſkapulira.
 5. Pſchėd božej mſchu (w Ržėnice w 9. hodž.) poſwjeczenjo woby, ſele a křiby. Po-
 połdnju požohnuja zo w Budyščinje tačantſke ſtwy; w Njebjelczicach (popołdnju po
 1. hodž.) a Ržėnice (dop. po 10. hodž.) domy, we Wotrowje fara a ſchula.
 6. **Swj. Třjoch kralow; pſchilazanj swjaty džen.** Do božeje mſchė ſo wóruč a marħa
 ſwjeczi. We Wotrowje na božej mſchi (a na nychporje) bože Čžėlo wuſtajene. W
 Radworju žadħn nychpor, ale w 1. hodž. ſwjeczenjo domow (přėnja połojca Rad-
 worja); druhdže nychpor. Po nychporie ſwjeczenjo domow we Budyščinje; Kalbicach,
 Wotrowje, Pažlicach.
 7. Swjeczenjo domow w Křróſczicach, Radworju (druħa połojca) a Pėſtecach.
 Pſchifſp. Swjeczenjo domow we druhich wſach nima ſwój cžas poſtajeny.
 7. 14. 21. 28. w Radworju po božej mſchi pjatkowna pobožnoſč bratřtwa pſchėd
 wuſtajenym božim Čžėlom.
 15. W Kłóſčtrje Marijnej Ĥwėzbje doſpołny wotpuſtk na ſwj. Maura.
 17. W Kłóſčtrje doſp. wotpuſtk na ſwj. Antonia.
 19. W Křróſczanſkej wosadze a Ržėnice lubjeny póſtny džen.
 20. Swj. Boſczana, lubjeny ſwjaty džen z nychporom we Křróſczanſkej, njebjel-
 czanſkej, Radworſkej, Kulowſkej wosadze a w Kłóſčtrje a Ržėnice (nic we Budy-
 ſchinskej, Kalbiczanſkej a Wotrowſkej wosadze). W Křróſczicach a Njebjelczicach doſp.
 wotp. za ſobuſtawy ſwj. Boſczanowoho bratřtwa; po přėdowanju wobkħad po wſy;
 w Njebjelczicach na božej mſchi bože Čžėlo wuſtajene. W Kulowje titularny ſwjedžen
 bratřtwa „třėlnikow“; doſp. wotpuſtkom za ſobuſt. bratřtwa „třėlnikow“, kaž tež
 ſkapulira; tež ſwjedžen towarſtwa „Žežusowoho dječatſtwa“ z doſpołnym wotpuſtkom
 a božej mſchu za wotemrjete ſobuſtawy.
 21. W Radworju Ĥl. 7. januara. W Křróſczicach we 8 hodž. boža mſcha za we tutym
 lėcže wotemrjete ſobuſtawy Boſczanowoho bratřtwa ze zjewjenjom mjenow we tutym
 lėcže wotemrjethč, kaž tež z nowa pſchifſtupjenych ſobuſtawow.
 26. W Kłóſčtrje doſpołny wotpuſtk na ſwj. Alberika.

Wuſtojnj kowat.

Čuzy knjez pſchiwjeze ſo we pſchėnym wozu do ſnadneje wjeſki a ſkoržeſche korczmarije,
 zo je ſo jomu neſčto na wozu žlamato. Korczmar joho třóſčtowawſche: „To nicžo njewadži;
 naſch kowat je jara wuſchikny; je tež wuczeny lėkar za ſčot; tež ludžo pytaja ſebi pola njoho
 pomoc.“ Knjez jėdžeſche k towarni a daſche ſebi wóz wuporjedžecž. Dbyž bėſche ſo to ſtato,
 rjekny towariej: „Wóz ſy mi derje wuporjedžak; porjedž mi tež žłoty cžasnik.“
 Kowat Ĥlabawſche na knjeza — a ludžo počjadu ſo jomu ſmjecž a ſchuſotachu mjež
 ſobu, zo drje pola njoho prawje we Ĥłowje njeje. Knjez jim rjekny: Njejſym Ĥtupy, kaž
 wų. Kaž najwuſtojnijiſchi kowat cžasnik wuporjedžecž njemóže, tał tež najwuſchikniſchi lėkar
 ſtotu — njeđoknja ludži lėkowacž.“

Februar,

mały różg (28 dnjom.)

Stónczka			Měsacžka		
njeb. znamj.	šhabž. h. m.	šbow. h. m.	njeb. znamjo	šhabž. h. m.	šbow. h. m.

Měsacžkowe
přeheměnjeja.
Wjedro.

1 Wutoru	Agnatia, b. (Ž. 145). Brighy, kn.		7 39	4 50		8 16	5 42
2 Erjedu	Gžistosczenja s. (swěcžł) Marije		7 38	4 52		8 44	6 50
3 Štwórtk	Blažija (bist. mrt. (Ž. 399)		7 36	4 53		9 7	7 57
4 Pjatk	† Handrij Korfińskoho, bistop.		7 35	4 55		9 28	9 3
5 Sobotu	Agathy, knj. mrtr. (Ž. 219)		7 33	4 57		9 47	10 8

Sež.: Pjanta mjez dobrym symjenjom. Mat. 13, 24—30.

6 Njedzeli	5. njedž. po swj. 3 kralach		7 31	4 59		10 6	11 12
7 Póndzeli	Romualda, abta		7 29	5 1		10 26	pótnóc
8 Wutoru	Jana z Matha, wuzn.		7 28	5 3		10 47	0 16
9 Erjedu	Apolonije, kn. mrt. (Ž. 215)		7 26	5 5		11 12	1 21
10 Štwórtk	Šcholaštiki, kn. mrt.		7 25	5 6		11 42	2 27
11 Pjatk	† Jana Chrystoma, bist.		7 23	5 8		přichip.	3 32
12 Sobotu	Korle Wulkoho, křěžora		7 21	5 10		1 6	4 34

Sež.: Džekaczerjo do winich póstani. Mat. 20, 1—16.

13 Njedzeli	njedželi Septuagesima		7 19	5 11		2 3	5 31
14 Póndzeli	Franca ze Sales, bistopa		7 17	5 13		3 10	6 20
15 Wutoru	Pawola, puřtn. (Ž. 413)		7 15	5 15		4 25	7 2
16 Erjedu	Juliany, kn. mr. (Ž. 378).		7 13	5 17		5 45	7 38
17 Štwórtk	Anastasia, mrt.		7 11	5 19		7 7	8 7
18 Pjatk	† Rajmunda z Pennafort, wuzn.		7 9	5 21		8 31	8 34
19 Sobotu	Gabina, měřchnika mrtr.		7 8	5 22		9 52	8 59

Sež.: Symjo na wšchelaťj roli. Łut. 8, 4—15.

20 Njedzeli	njedželi Šeksagesima.		7 6	5 24		11 14	9 23
21 Póndzeli	Pateria, bistop		7 4	5 26		pótnóc	9 50
22 Wutoru	Štoť. Pěť. w Antiochii (Ž. 95)		7 2	5 28		0 33	10 19
23 Erjedu	Pětra Damiana, bistop		7 0	5 29		1 50	10 54
24 Štwórtk	Matija, jap. (Ž. 126)		6 58	5 31		3 1	11 35
25 Pjatk	† Wiktorina, mrtr. (Ž. 269.)		6 56	5 32		4 4	přichip.
26 Sobotu	Nestora, bist.		6 54	5 34		4 57	1 21

Sež.: Jezus zahoji šlepoho. Łut. 18, 31—33.

27 Njedzeli	njedželi Kwinkwagesima.		6 53	5 36		5 42	2 24
28 Póndzeli	Martrarjom Ľubosťe, (Ž. 261)		6 51	5 37		6 17	3 30

Š p o k o j n o s c ě .

Křěžor Konstantin běšče puřtnitej khoroho přehčezela do modlitwy porucžik, dokelž jomu lékařjo pomhacž njemožachu. Šbhž běšče khoru wotšhorjet, pošta křěžor Šilarioniej dźesacž puntow žtotoho hafo dar. Šilarion pjenjež njemža, ale pokazo křěžorowemu póštej recžny křlěb, prajich: „Komuž je na tešle jedži došć, tomu přaczi kula žtotoho tak mjele kaž hrul. Džakuju šo křěžorej a prošcu, zo by tuto žtoto křudym rozdžělil.“

☾ Přeni bėrtk
8. feb. wječž. 7 hodž.
17. min.

☺ Štary mėř.
16. jėbr. rano 4
hodž. 26 min.

☾ Pořl. bėrtk
23. jėbr. wječž. 7
hodž. 44 min.

W ó ž n e w j e d r o .

Februar zapo-
čžina šo z pomřo-
čženym njebjom a
deřčjožnym wje-
drom. 9. a 10. ma-
taj ržane wjedro;
na to ščžehuja wo-
kofo 16. řř sně-
howe dnų, po ko-
trychž je křucžiška
žyma. Wotokofo 22
zash deřčž a řněh,
potom hačž do řónca
řněh a žyma.

W o p o m n j e n j a
h ó d n e d n ů .

1. kralowře dawki.

1. Luban (fl.).
 2. Njesmaczibto (st.; lan.). Nadeberg (fl.).
 7. Rychbach (fl.).
 14. Zhorjalec (st.; fl.).
 16. Katerch (st.; žit.).
 28. Biskopich (ll.).
 Wojerech (st.; fl.).
 Lukow (fl.).
 Nowosalc (fl.).
 Wostrowc (st.; ll.).
2. Swjatyh džen. Do božje msče swjećenjo swjećtow a wobthad; po božej mschi předowanjo (w Budyschinje jeno w serbskej cyrcwi). W Roženče nyschor. W Kulowje dospolny wotpusk bratrstwa skapulira a swj. Bonifacia.
 3. Po božej mschi (w Roženče 6., w Khróšćicach w 8. hodź) zohnowanjo schijow.
 4. 11. 18. 25. w Radworju tydženiska pobožnosć bratrstwa (hl. 7. jan.)
 4. W Kulowje dospolny wotpusk skapulira.
 5. 12. 19. 20. w Roženče sobotna pobožnosć (kaž 1. januara).
 6. W Radworju a Kulowje měsacna njedzela (kaž 2. januara).
 10. W Klóštrje dosp. wotpusk. na swj. Scholastiku.
 24. Swj. Matija. Swjatyh džen z předowanjom (w Budyschinje nic); w Klóštrje, Roženče a Kulowje nyschor. W Kulowje japoschtoski wotpusk za sobustawu bratrstwa swj. rózarija. Wot 24. februara hač do Jutrow so we Kulowje wsčedny džen femsche rano ½6, dopotnja ½9 započinja.

Drohe rybh.

Bohaty pschepucbšesche hody nšchto pscheczelow t jěži pscheprosk a jim pojěž wosobnyh, žadnyh mórskich rybow slubik. Wschelake jěže buchu na blido pschinjense a stobjachu jara. Štónčnje pschinjeschu wobzjetu schlu: to běchu slubjene ryby, kotrejž běch wam slubik, su lětsa dróžsche, dylži hewal: jena rybiczta ptačji zoty. Dopomnich so, zo je blizko nas thory džetacjet, kiz niczo zastuziciz njemóže a z džěčizmi trada. Pjenjez, kiz bych za jeniciku pojěž wudač, dosahaja tutym thubym ludjom poč lěta t žezinjenju. Tudy leža tele pjenjez. Se-li wam prawje, wostajimy ryby a bamy tute pjenjez kndonnu džětaczerjei.“
 Šosče, kotrychž Wóh njeběšchekšoščejzi huba, pschepoščizhu po zotym. Šhuba swóžba běšche na dohki čas ze šarosče wutorhnjena a w njebjesach dobry skutk zapisany.

Wobroczeny rubježnik.

We časach křěžora Mauricia běšche rubježnik, kotryž ze swojimi towaršchemi krajinu traschesche. Nabocho džěšche rubježnik do so a čimjesche pokutu, a křěžor spuščezi jomu zastuzene thostano.

Po nětotrych tydzenjach šchorje pokutnik a bu do šchpitala dowjezeny. Dofelž so smjercz bližesche, pomoha mšchnika t sebi, wuspomjeda so swojich hrěchow a dosta sakramenty mřějacych. Po thwili počja horkostnje ptačaz a mobilešche so takle: „Dlež, bojšti wumožnito! niczo nowe wot tebe nježadam, niczo, šchož ty tysacam hžjom wubžělik nješy. Šmil so nade mnu a wodaž mi, kaž sy pokutnomu mordarcej na kšhizju wodač. Wzmi mje t sebi kaž tamnyh džětaczerjow, kotsiž buchu w jednatej hodžinje do winicy pošani. Wodaž mi moje hrěchi a njezastorež mje hubjenoho hrěšchnika.“ Tak so dohko mobilešche a hlyzy z rubiščkom trějesche.

We thšchnosčji swojeje wutrobny wušny a mješesche džimny šon. Žkota waha lecjesche z njebjes a wosta wysche joho foža. Čjorni mužjo pschistupichu a mjetachu pismo na wahu, hžžez běchu joho zšosče zapisane. Wóle a bóle spadowasche waha. Na drugej stronje stejestaj jandželaj w bėtej drasče a pschihadowaschtaj, tak tamna waha spaduje. Přeni jandžel rjetny druhomu: „Dyrbi dha dušcha tutoho čłowjeka na wěčne zahinyc? Nimamož dha niczo, šchož móhfoj napscheczo potožicž?“

Druhi jandžel prajesche: „Šcho móhfo tu byčž, hžž halke je pschod nětotrymi njedzeleni swoje hrěščne žiwjenjo wostajit?“ Žrudnje wotoko so hladajo, dohladaschtaj so na rubiščko, kotrejž běšche potutny rubježnik ze hlyzami pschemacžak. „Špytajimy tute rubiščko hromadze z božej mišosčju na wahu potožicž.“ Pěnym běšchtaj to ščinitoj, žjěbže jeju waha hačž dele a pišma čjornych mužow rozlětachu kaž popjet. Jandželej zawočaschtaj: „Šhwalena budž boža mišosčž; dušcha potutnoho hrěšchnika je hnadu namafata a šfuscha namaj.“ Wjesele wotwježestaj dušchu t njebju, mjez tym zo čjorni mužjo njemdrje wotěnbžechu.

Pokutnik wotuczi, wójebasche swój šon a wumrje we nadžiji na božu njewuprajnu mišosčž.

Bože sudženjo.

Hospodar, kotryž na Bohu a wěru niczo njeberžesche, khwalesche so čjasto, zo lěta dohko žanoho „Wotčenascha“ wjach špěwat njeje a pschistaji: „Mi so tak lěpje wjebže, dylži druhim, kiz so pschecy modla. Dyrnje so mi moje twarjenja tež wotpalite, mam dosčž pjenjez, sebi nowe a rjenšche natwaricž.“

Tak běšche lěta we hrěščnym měrze živy. Pšchi hlynym njewjedrje dny btyš do joho twarjenji, zo so spalichu. Pěnym mžšesche gospodar ze žiwjenjom z pčomjenjom čjetnyč. Pšchěstrožany žhubi rozom a wumrje w hroznej smjerczi.

Měrc,

na létuif (31 dnjow.)

Stoncčka

Měfacčka

Měfaczkowe
přcheměnjena.
Wjedro.

		Stoncčka			Měfacčka		
		njeb. znamjo	šhabj. h. m.	šow. h. m.	njeb. znamjo	šhabj. h. m.	šow. h. m.
1 Wutoru	Albina, biskopa		6 48	5 39		6 46	4 38
2 Srjedu	†* Popjelna srjedu		6 46	5 41		7 11	5 44
3 Štwórtk	* Marina, woj. mr. (Ž. 266)		6 43	5 43		7 32	6 50
4 Pjatk	†* Kazimira, wuzn.		6 41	5 44		7 52	7 55
5 Sobotu	* Gerasima, puštn.		6 38	5 46		8 10	9 0

Scj.: Jezus we pušcinje spytowany. Mat. 4, 1—11.

6 Njedzeli	1. njedzela, pošta		6 36	5 48		8 30	10 5
7 Póndzeli	* Domascha Alwinstoho		6 34	5 50		8 51	11 10
8 Wutoru	* Jana wot Boha		6 32	5 52		9 14	pódnoc
9 Srjedu	†* Cyrilla a Methoda, jap. Štowj.		6 30	5 53		9 41	0 14
10 Štwórtk	† 40 mrtr. we Sebasce		6 28	5 55		10 14	1 18
11 Pjatk	†* Euthymia, biskop		6 26	5 57		10 55	2 20
12 Sobotu	Štehorja I., bamža		6 24	5 59		11 45	3 18

Scj.: Jezus na Taborje přchrašnjeny. Mat. 17, 1—9.

13 Njedzeli	2. njedzela pošta		6 21	6 0		přhip.	4 9
14 Póndzeli	* Mathilda, kralowny		6 19	6 1		1 57	4 54
15 Wutoru	* Longina, wšchl. m. (Ž. 62)		6 17	6 2		3 14	5 31
16 Srjedu	†* Heriberta, biskop		6 15	6 4		4 37	6 4
17 Štwórtk	* Patritia, bisk.; Hertý kn.		6 13	6 6		6 1	6 31
18 Pjatk	†* Marcyssa, biskop. (Ž. 326)		6 10	6 8		7 27	6 58
19 Sobotu	* Jozefa (Ž. 38)		6 8	6 9		8 52	7 22

Scj.: Jezus wuhna žłoho ducha. Luf. 11, 14—20.

20 Njedzeli	3. njedzela pošta		6 5	6 11		10 16	7 49
21 Póndzeli	* Benedikta, abta		6 3	6 13		11 36	8 17
22 Wutoru	† Oktawiana mrtr.		6 1	6 15		pódnoc	8 52
23 Srjedu	†* Viktoria mrtr.		5 59	6 17		0 52	9 32
24 Štwórtk	* Gabriela, arcjandžel.		5 56	6 18		1 59	10 19
25 Pjatk	†* Přichizjewjenja swj. Marije		5 54	6 20		2 56	11 15
26 Sobotu	* Kastula, mrtr.		5 52	6 22		3 43	přhip.

Scj.: Jezus naspeji ž 5 khlěbami 5000 ludži. Jan. 6, 1—15.

27 Njedzeli	4. njedzela pošta		5 50	6 24		4 20	1 21
28 Póndzeli	† Kastora a Dorothea, mrtr.		5 47	6 25		4 51	2 28
29 Wutoru	† Eustafia, abta		5 45	6 27		5 17	3 35
30 Srjedu	†* Jana Klimaka, wuzn.		5 43	6 29		5 38	4 41
31 Štwórtk	Walbiny, knj. m. (Ž. 148)		5 41	6 31		5 58	5 46

Bóh je najstaršchi hospodar, a mě, cžoho je komu trjeba. — Bóh je wšeko, ale nic daloko. — Wěch masch na čas, Boha na wěki. — Bóh trjebi, hdžej boli. — Bóh sej twari cychwicžku, djabot staja forcžmicžku.

Wřokny měř.
2. měrc. dop. 9 h.
38 min.

Přěni běrtk
10. měrc. pop. 2 h.
9 min.

Starý měř.
17. měrc. pop. 2 h.
50 min.

Pořl. běrtk
23. měrc. rano 5 h.
35 min.

19. měrc. so džen
a nóc runatej.

20. měrc. wje-
čor 8 hodj. zapo-
čatk nalěcža.

Wóžne wjedro.

Měrc ma žymne,
hrozne wjedro, wot

10. pošhmurny
čas; wokoło 17.
wótre wěřfiki; 22.
a 23. jara žyma;
na to nócne mjerz-
njenja, mjež tym žo
wodnjio taje.

Wopomnjenja
hodne dny.

1. póřtnich.
9. 11. 12. kwa-
tember.

18. pošutny pjatk.
31. kralowštarenta.

1. Bart. (st.; len.) Eisenberg (st.)
2. Njeswacjicko (st.; len.)
7. Biskopicy (st.) Draždžany, star-město (st.).
8. Wulke Zdjary (st.)
12. Žitawa (st.; st.).
14. Stokpin (st.; st.).
16. Kafech (st.; žit.) Radeburg (st.).
21. Dreždžany, Friedrichstadt (st.). Galschtrow (st.; st.).
22. Kuland (st.).
23. Wósporu (st.).
28. Polcznica (st.) Ryšbach (st.; st.)
29. Polcznica (st.) Kuland (st.).
30. Kuland (st.).

Njesměš křichž!

Dwaj čłowjekaj, katholiski a nje-katholiski, džešćtaj hromadze. Ducej našta wulke nje-wjedro. Hdyž so zabły-šny, scjini jebi katholik křichž. Smějo prajěšce tamaj: „Ty drje sebi mudi honiš?“ Ale lědym běšćeto wuprajit, dyri blyš do njohj. Katholik wošta njewob-ščetobženy.

1. Popoždny so woltarje z fjalčkojtej plachtu zawěšća.
2. Cyrkw. swjatyh džen. Do bož. mschě (Róž. w. 6, Njebj. 7, Radw. a Wotr. 1/28, Khróscj. 8., Kul. 9 hodž.) swjeczjenje popjela. Po bož. mschi w Radw. scjenje a epistla, w Khróscj. litan. wo Jez. czerpjenju pschod wustajenym božim Čžělom, w Kul. přědowanjo. W Njebj. wšćitke džeławe dnj posta wječor po 6. hodž rozarije. — W sakstej Łužicy započatł jutrowneje spowjedze.
3. 10. 17. 24. 31 w Kulowje wječor we 8. hodž. pobožnosć „wolijowneje horcy“ t čješci Jezusoweje smjertneje styšnosće.
4. W Radworju kaž 7. januara. W Budyšćinje (w serbst.) w 8. hodž. boža mscha a litanija wo Jezusowym czerpjenju; w Budyšć. (němsk.) scjenje, we Wotrowje scjenje, a litanija, w Khróscjicach (we 8. hodž.), Kalcicach tsi bójšte počinkli a potom (kaž tež w Njebjelcicach a Kulowje) póstne přědowanjo. We Wotrowje wječor 1/28. hodž. rozarije a litanija pschod wust. božim Čžělom. W Khróscjicach rańšća boža mscha w 6, druga we 8. hodž.
5. 12. 19. 26. w Róženće wječor kaž 1. januara. W Khróscjicach wječor w 8. hodž. litanija a rozarije. We Wotrowje 1/28. hodž. wječor rozarij a litanija pschod božim Čžělom. W Kalcicach wječor nyschpor.
6. W Dreždžanach serbske přědowanjo.
6. W Radworju a Kulowje měšacna njezdela, kaž 2. januara.
6. 13. 20. 27. w Radworju a Wotrowje do božeje mschě, w Khróscjicach, Njebjelcicach, Kalcicach po božej mschi wustajenje božoho Čžěla a spěwanjo póstneju modlitwow (we Wotrowje na nyschporje). W Khróscjicach wječor 1/25 litanija a rozarij.
9. 11. 12. póst suchich dnjow.
9. 16. 23. 30. w Budyšćinje (w serbst. 8. hodž., w němsk. w 9. hodž.), w Khróscjicach, Kalcicach, Róženće wustajenje božoho Čžěla po božej mschi (we Wotrowje do božeje mschě) a litanija wo Jezusowym czerpjenju. W Njebjelcicach a Radworju wustaj. bož. Čžěla a scjenje a póstnej modlitwje.
7. 14. 21. 28. we Wotrowje wječor 1/28 rozarij a litanija.
11. 18. 25. w Radworju po božej mschi epistla, scjenje, póstnej modlitwje a bratrsta pobožnosć (kaž 7. jan.). Druhđe kaž 4. mërca.
12. kaž 5. mërca.
13. Njebžela po suchich dnjach. W Kalcicach do božeje mschě wobłhad „po mormych.“ W Radworju dopoždny (kaž 6. mërca), popoždny po nyschporje wobłhad a bratrsta pobožnosć pschod wustajenym božim Čžělom; čžitanje mjenow sobustawow, kotřiz su mot poslednich suchich dnjow sem wotemrjeli; dosp. wotpusť za sobustawu bratřtwa. W Khróscjicach bratrsta pobožnosć. W Kulowje po njeběžestim nyschporje nyschpor „po mormych“ z wobłhadom na kerchow. Hewal kaž 6. mërca.
14. W Njebjelcicach Laudes „po mormych“, Requiem a Libera pschod marami. W Kulowje w 1/26. hodž. Matutin a Laudes „po mormych“; w Kalcicach Requiem.
19. W Kulowje dosp. wotpusť škapulira.
21. W Klóschtrje (a Róženće) dosp. wotpusť na swj. Benedikta.
25. Pšćizjewjenje swj. Marije; pšćikazanj swj. džen z přědowanjom a nyschporom. W Njebjelcicach a Kalcicach do božeje mschě wobłhad wokolo cyrkwe. W Budyšćinje (serb.) a Kulowje (za škapulir) w Klóschtrje a Róženće dosp. wotpusť.

Hapryl,

jutrownik (30 dnjow).

Słoneczka			Miesiączka		
njeb. znamjo	skhadj. h. m.	khow. h. m.	njeb. znamjo	skhadj. h. m.	khow. h. m.

Miesiączkowe
pschemjenjenja.
Wjedro.

1 Pjatt	†* Hugona, biff.			5 39	6 31		6 16	6 51
2 Sobotu	†* Franciska wot Paula			5 36	6 33		6 35	7 55

Scz.: Židža chceža Jezusa kamjenjowacj. Jan. 8, 46—59.

3 Njedzjelu	5. njedzjela posta			5 34	6 34		6 55	9 1
4 Põndzjelu	* Ambrosia, biff.			5 31	6 35		7 17	10 5
5 Wutoru	* Vincenta Ferrerškoho.			5 29	6 37		7 42	11 9
6 Srjedu	†* Isidora, biff.			5 28	6 39		8 12	pschp.
7 Štwórtk	* Kalliofia, martr.			5 25	6 41		8 49	0 12
8 Pjatt	†* Sydom bol. swj. Marije			5 23	6 42		9 35	1 10
9 Sobotu	* Marije Kleofoweje			5 19	6 44		10 30	2 3

Scz.: Jezusowy stawny pucj do Jeruzalema. Mat. 21, 1—9.

10 Njedzjelu	6. njedz. posta. Bołmonczka			5 18	6 46		11 35	2 49
11 Põndzjelu	* Leona I., bamža			5 16	6 48		pschp.	3 27
12 Wutoru	* Julia I., bamža			5 14	6 49		2 5	4 1
13 Srjedu	†* Hermenegilda, martr.			5 11	6 50		3 28	4 29
14 Štwórtk	* Zeleny štwórtk (Ž. 15—18)			5 9	6 52		4 52	4 56
15 Pjatt	†* Wulki pjatt (Ž. 18-28)			5 8	6 54		6 18	5 20
16 Sobotu	†* Jutrowna sobota			5 6	6 56		7 44	5 46

Scz.: Jezus je horjestanjk. Mark. 16, 1—7.

17 Njedzjelu	Jutrowniczka (Ž. 28—30)			5 4	6 57		9 11	6 13
18 Põndzjelu	Jutrowna põndzjela (Ž. 30)			5 1	6 59		10 32	6 46
19 Wutoru	Jutrowna wutora			4 59	7 0		11 47	7 24
20 Srjedu	Theotima, biff.			4 57	7 2		počnóc	8 10
21 Štwórtk	Anselma, biff.			4 55	7 4		0 51	9 4
22 Pjatt	† Sotera, bamž (Ž. 186)			4 53	7 6		1 42	10 6
23 Sobotu	Jurija, martr. (Ž. 309)			4 50	7 7		2 24	11 12

Scz.: Jezus so Domashej zjewi. Jan. 20, 19—31.

24 Njedzjelu	1. njedzjelu po Jutrač.			4 48	7 9		2 56	počnóc
25 Põndzjelu	Marka, sczen. (Ž. Swj. 119)			4 47	7 10		3 23	1 28
26 Wutoru	Marcelina, bamža; Franči, knj.			4 45	7 12		3 45	2 32
27 Srjedu	Anthima, b. m. (Ž. 310)			4 43	7 14		4 5	3 38
28 Štwórtk	Vitala, martr.			4 41	7 15		4 24	4 43
29 Pjatt	†* Pëtra, m.; Rob. I., abta			4 39	7 17		4 42	5 48
30 Sobotu	Šhatyrny Ceuenskeje, knj.			4 37	7 19		5 1	6 52

Štobž so w njedzjelu wopije, zbožo sebi zapije. — Wërnocj njewonjecjeszji, jakmožna njewoškudži, boža mischa njezapozdži. — Što sebi chceš, hdyž Bóh njecha. — Bóh najšlepje wë, što czini. — Wjez Bóha so czejcy hospodari. — Še so samo nawutnje, dobre dyrbiš wutnycj. — Škžda ruža je rjana, hdyž jeno dawa.

Młody mës.
1. hapr. rano 2 h.
35 m.

Prëni bërtlk
9. hapr. rano 5 h.
23 min.

Stary (poč-
ny) mës. 15. hapr.
w nočy 11 h. 24 m.

Pošl. bërtlk
22. hapr. pop. 5 h.
23 min.

Młody mës.
30. hapr. wječor
7 h. 35 min.

Móžne wjedro.

Hapryl so ž jas-
nym njebjom a žym-
nymi dnjami zapo-
czina, 4. rjenje a
czopko; 8 wësfiti ž
desčezom; 9—11
žasy rjenje a czopko;
wofoto 15 hrima-
nja; 18—22 rjenje,
tota druhdy zastupi
hrimanjo a desčez.
25. jara žyma, po-
tom hačž do kónca
žymne a njewob-
stajne wjedro.

Wopomnjenja
hó dne dnj.

1. dawki za wo-
palenstu poškadnicu.
15. paršonški a
rjemjesniški dawki.

- 4. Bistopich (st.).
- Lubij (st.; II.).
- Mužafow (st.; II.).
- Wóslint (st.; II.).
- 6. Njeswačidbko (st.).
- 7. Zhorjele (st.).
- Kamjeńc (st.).
- 8. Łufow (st.).
- 9. Budyščin (st.; II.).
- Ortrand (st.).
- 11. Budyščin (st.).
- Kulow (st.; II.).
- Ortrand (st.).
- 12. Witowcy (st.).
- 19. Ščeračow (st.; II.).
- 20. Rašecy (st.; žit.).
- 25. Wóšport (st.; II.).
- Kinsport (st.).
- Póčowcy (st.; II.).

- 1. Kaž 11. mërca.
- 2. Bepokdnju so brže martry na wołtarjach z fijałkotej płaščcizku zawěšča; kaž 5. mërca.
- 3. W Radw. titularny swjebžen bratřiwca z dospólnym wotpuskom; na bož. mšci Bože Czěło wustajene; po nššcp. wobkřad wokoło chrkwi; jandželste rozarije a Te Deum spowjebje božim Czěłom. — W Kul. wosadže (a w dreždzanskej dišcesy) započatk jutrown spowjebje. W Kulowje kaž 2. januara. We druhich wosadach kaž 6. mërca.
- 4. Kaž 7. mërca.
- 6. Kaž 9. mërca.
- 7. Kaž 3. mërca.
- 8. Kaž 4. mërca. W Kulowje dosp. wotpusk škapulira.
- 9. Kaž 5. mërca.
- 10. Pšched božej mšcy swjeczenjo bołminy a wobkřad (w Budyšch. serbsk. nic), passion swj. Mateja. We Wotrowje a Křošćicach so serbski passion spěwa. W Róženčje a Kłošćtrje žane předomano.
- 11. Kaž 7. mërca. Wot dženja hač do swj. Michała w Rašbicach njebjelste a swje-dženke femšce we 5. a 8. hodž.; Martrowny tħdžen.
- 12. Passion swj. Marka.
- 13. Passion swj. Łufascha. Sewak kaž 9. mërca. Popokdnju přenja spowjebž dječzi.
- 14. Želeny šchtwórtk. Boža martra wulkoho wołtarja so z bělej płaščcizku zatryje. Dženja a scěžowacej dnaj so pšched bož. martru wulkoho wołtarja na jene koleno poklakuje (pšched božim Czěłom na wobej). Přenje swj. wopravjenjo dječzi (w Bud., Raš., Rašb., Wotr. z předomano). Po „Gloria“ so zwony zwjazaja. Po bož. službach so wołtarje wotwodžewaja. W Radw. dosp. wotp. romsk. stationow. We Wotr. wječor w 7. pobož. stationow; w Kul. wječ. 7 laur. lit. a rozarije.
- 15. Wulki Pjatk. Boža martra na wulk. wolt. z čornej płaščcizku zawěščena. We 8. hodž. ceremonije, wotkryčjo a čzeženjo křićija Žezusowoho. Na to so wščitke bož. martry wotwodžewa. Čžitanjo pašiona swj. Žana a předomano. Boža mšca ze pšchedpščežohnowanym woporom; wobkřad z božim Czěłom (z bělej płaščcizku zawěščenym) do božoho rowčžka (na to we Rašb. předom.), w Radw., Wotr. lit. wo Žezus. čerpjenju. Nššcpor a wotkryčjo wołtarjom. Popokdnju 3 we Křošć. a Kul. lamentacie. Wječor we Bud. w němst. 7 němste předomano; w Njebjelč. 6, we Wotrowje 1/2. lit. a rozarije; w Radw. 7 wječorna pobožnosć; w Rašb. wječorna pobožnosć; w Kłošćtrje lit.; w Kul. 7 lit. a roz.; w Křošć., Rašb. a Kul. wostanje Bože Czěło pščež nóc we božim rowčžku; druhdže so po wječornej pobožnosći (w Róženčje w 9. hodž.) šhowa.
- 16. Jutrowna sobota. W Budyšch., Radw., Njebjelč., Wotrowje, Róženčje a Kłošćtrje so bože Czěło rano do božoho rowčžka wustaji. W Křošć. (6. hodž.), Wotrowje (7. hodž.), Njebjelč. (1/2.7 hodž.), Radworju (7 hodž.), Kulowje (1/2.8. hodž.) žohnowanjo wohenja, jutrowneje swěcy a swjeczenjo křečensteje woby. Na božej mšci so pšci Gloria zwony wotwjazaja a zwonja. Wječorna pobožn. w Budyščinje (1/2.7) Njebjelč. Radw. Kul. kaž wčera. — Bože horještacjo we Wotr. a Kłošćtrje wječ. 1/2.8; w Róž. 8, w Raš. a Njebj. 10; w Křošć. Rašb. a Kulowje w 12, w Budyščinje na zajtra rano 3. — Wobkřad (w Křošć. Wotr. Róž. Kłošćtrje a Kul. z božim Czěłom); w Radw. wobkřad na swj. křićij a wokoło wšh, w Kul. po mješce. We Njebj. Wotr. a Kul. „Te Deum.“ Na wulkim wołtarju šteji „hor-ještacjo“, jutrowna swěčžka a boža martra, z bělej stolu wobbat.
- 17. Jutrownicžka. W nočy 3. horješt. w Bud. Rano 6—8 jěždný wobkřad wokoło polow we Wotr. — Dopolnija po „Vidi aquam“ wobkřad wokoło chrkwi (we Křošć. Njebj. Radw. Rašb. Wotrowje, Kul.). We Křošć. Njebj. Wotr. Kul. bože Czěło wustajene. W Wotr. a Kul. swjeczenjo jutrownoho jehnjecja, křlěba a jecw. We wščitkich chrkwiach dosp. wotp. za tħch, kotřij na křečenjansku wučžbu křobža. W Radw. dosp. wotp. romsk. stationow; w Kul. dosp. wotp. škapulira. Popokdnju jěždný wobkřad z Křošćic do Kłošćtra, z Njebj. do Wotrowa, z Rašbic do Kulowa, z Wotrowa do Njebjelčic, z Kuloma do Rašbic. — W Radw. po nššcp. (Stoncž. w meji.)

Slubjena mžda.

Kħžor Korla V. stejšede pšci smjertnym tožu swěrnoho služownika a rjefny: „Za swoju swěru a k wo-lóženju tvojich bolow-sci wuprosch sebi ģnadu wotemnje.“ „Dkñeže“, proschěšče služownik, „pšchidajeće mojomu žiwjenju jedyn džen.“ „To njemož“, wot-motwi kħžor; „ani jedyn džen žiwjenja nješteji we mecy swět-nych kralow. Wřejach služownik pohladny k njebj. a z dychowasche: „D ja břazn! swoje cyke žiwjenjo spm kħžorowej služby pobat a za to njemože mi ani džen žiwjenja pšchidacž. Dħy bħch měřto toho tola swojemu Bohu štu-žit: wot toho byh wěczne msto, wěczne žiwjenjo dostat.“

Meja,

różownik (31 dnjow.)

Stoncżka
niedz. znamio
śchadz. h. m.
tżow. h. m.

Měsacżka
niedz. znamio
śchadz. h. m.
tżow. h. m.

Měsacżkowe
přcheměnenja.
Wjedro.

Scż.: Jėzus, dobry paster. Jan. 10, 11—16.

1 Njedźelu	2. nj. p. Zutr. Filipa a Jakuba, jap.			4 35	7 21		5 21	7 57
2 Póndźelu	Sigismunda, martr.			4 33	7 22		5 46	9 3
3 Wutoru	Namatanja swj. Kschiza. (Ż. 405)			4 31	7 24		6 14	10 6
4 Srjedu	Moniki, wub.			4 29	7 26		6 48	11 6
5 Štwórtk	Althanasia, bisk.			4 28	7 27		7 30	pońnoc
6 Pjatk	† Jana jap. pšched kacz. wrot.			4 26	7 29		8 21	0 1
7 Sobotu	Stanisława, bisk. martr.			4 24	7 30		9 22	0 48

Scż.: Jėzus ryczi wo swojim woteńdženju. Mat. 4, 1—11.

8 Njedźelu	3. njedż. po Zutrach			4 22	7 31		10 31	1 28
9 Póndźelu	Gregorja Nazianskocho, bisk.			4 20	7 32		11 44	2 1
10 Wutoru	Antonina, bisk.			4 19	7 34		pšchp.	2 30
11 Srjedu	Pia V. bamża.			4 17	7 36		2 23	2 56
12 Štwórtk	Pankratia, martr. (Ż. 351.)			4 16	7 37		3 46	3 20
13 Pjatk	† Servatia, bisk.			4 15	7 39		5 11	3 44
14 Sobotu	Donisacia, romsk. kraj. (Ż. 382)			4 14	7 40		6 38	4 9

Scż.: Jėzus lubi Duchu swjatocho. Jan. 16, 5—14.

15 Njedźelu	4. njedż. po Zutrach			4 12	7 41		8 2	4 38
16 Póndźelu	Jana z Nepomuka, martr.			4 11	7 43		9 23	5 13
17 Wutoru	Ubalda, bisk.			4 9	7 44		10 35	5 56
18 Srjedu	Benantia, martr. (Ż. 218)			4 8	7 46		11 35	6 48
19 Štwórtk	Pětra Cělestinskoho, bamża.			4 7	7 47		pońnoc	7 49
20 Pjatk	† Bernardina Senenskoho.			4 5	7 49		0 22	8 55
21 Sobotu	Feliksa wot Kantalicio.			4 4	7 50		0 58	10 5

Scż.: Jėzus napomina k modlěnju. Jan. 16, 28—30.

22 Njedźelu	5. nj. p. Zutr. Kschizowny tydż.			4 2	7 52		1 28	11 14
23 Póndźelu	Desiberia, b. m.			4 1	7 53		1 52	pšchp.
24 Wutoru	Donatiana, Rogatiana, m. (Ż. 297)			4 0	7 54		2 12	1 27
25 Srjedu	Gregorja VII., bamża			3 59	7 55		2 30	2 33
26 Štwórtk	Do nšebjes špěcjo Jėzusowe			3 58	7 56		2 48	3 38
27 Pjatk	† Madlěny wot Pazzis, knj.			3 57	7 57		3 8	4 43
28 Sobotu	Germana, bisk.			3 56	7 59		3 27	5 48

Scż.: Jėzus ryczi wo Duchu tróšchtariju. Jan. 15, 26—16, 4.

29 Njedźelu	6. njedż. po Zutrach			3 55	8 0		3 49	6 54
30 Póndźelu	Feliksa I., b. m. (Ż. 268)			3 54	8 1		4 16	7 59
31 Wutoru	Angele Merici; Petronille, knj.			3 53	8 2		4 37	9 1

☾ Přěni bėrtlk
8. meje pop. 4 h.
35 min.

☉ Stary mėš.
15. meje rano 7 h.
1 min.

☾ Pośl. bėrtlk.
22. meje rano 7 h.
7 min.

☉ Młody mėš.
30. meje dop. 10
hodż. 55 min.

Móžne wjedro.

Meja zo z wě-
třilom a žymnymi
dnjami spoczina; 4.
hacž 15. rjenje a
czopko; wot 15. nje-
wobstajne wjedro;
22. žyma; 24. žy-
ma; a mróz; 28.
a 29. žymne, desč-
czikojte; 30. mróz,
jněh a desčcz.

Wopomnjenja
hódbne dnj.

1. Wałpora.
1. kralowste daw-
ki.
23. Kschizowny ty-
dżeń.

2. Bart (st.; kl.).
Nowosalc (kl.).
- 2—15. Lipst.
4. Njezwacizbilo (st.)
Kadeberg (st.).
5. Kadeberg (kl.).
9. Ramnowy (st.; kl.).
10. Wulke Zdzary (st.)
16. Wojerecy (st.; kl.;
wołm.) Mużatow
(wołm.)
17. Kuland (st.).
18. Kakecy (st.; žit.)
Kuland (kl.).
21. Krosno (st.).
23. Krosno (kl.).
Kamjenc (st.; kl.).
Lubij (st.; kl.).
28. Witoway (st.; kl.).
Žitawa (st.; kl.).
30. Witoway (kl.).
Kinsport (st.; kl.).
Wšpport (kl.).
31. Kinsport (st.; kl.).

Božracz. cyrkw. prot. w hapyrlu.

- wobkhad na swj. kščiž, w Kul. wokoło města. — W Radworju zapoczinaja so jutrownički hač do swj. Michała njebž. kemsche rano 5, dop. 8; dželame dnj w 7. — W Koženje wot jutrow hač do njebž. psheb powyschenjom swj. kščiža njebželu a swj. dnj ransche kemsche w 5. —
18. Jutrowna pōndzela; pschikazany swjaty džen z nyschporom.
 19. Jutrowna wutora. Swjaty džen. Rano procession do Rōžanta z Radworja (5. h.) z Khrōsczic (7), Njebjelcž. (7), Kalbic, Kłōschtra a Kulowa. — Dopolnišca boža mscha w Radw. 8, Khrōscž. 9, we Wotrowje ½7 hodž. W Koženje a Kulowje p̄redowanjo a popoldnju nyschpor.
 20. Wot nētkā w Radworju dželawy džen kemsche w 7 hodž.
 22. 29. kaž 7. januara.
 24. Po „Vidi aquam“ wobkhad wokoło cyrkwe we Khrōscž., Njebj., Radw., Wotr. a Kulowje. Na nyschp. wobkhad we Khrōscž., Radw. (na swj. kščiž) Kalb., Wotr. a Kul. (wokoło města). We Khrōscž. wot džensa hač do njebž. psheb swj. Matejom njebželste a swjebž. kemsche rano 5, dop. 8. hodž.
 25. Swj. Marka; cyrkwinski swjaty džen. Po božej mschi w Rōženje w 5., Khrōscž. a Njebjelcž. 6., Radworju a Wotrowje 7., w Kulowje w 8. h., w Budysch. 9. hodž.) wobkhad wokoło wsy (w Bud. po cyrkwi). w Radw. a Kul. na swj. kščiž, w Khrōscž. do Kłōschtra. Na to (hbžej možno) druha boža mscha. Patronstwo sulšchowskeje kypalki.
 29. W Kłōschtrje a Rōženje dosp. wotpušk na swj. Roberta.
 30. W Kulowje p̄renja spowjedž džeczi.

- Meja.** 1. Kaž 24. hapyrla. W Kul. p̄renje swj. woprawjenjo džeczi (rano za serbske, dopokb. za němcke). W Kul. dosp. wotpušk rōzarija. W Kul. mēfaczna njebž. kaž 2. jan. Wot džensa w Njebjelcžicach (hač do njebž. psheb swj. Michałom) a w Radworju (hač na swj. Michała) njebželste a swjebž. kemsche dopokbnja 8 (w Radw. ransche w 5. hodž.). Mejska pobožnosč džerzi so wot 1—31. meje wschēdnje wječor (w Budysch. w serb. cyrkwi jeno dželawe dnj rano w 5. hodž., jebn džen serbski a druhi němski) psheb wustajenym božim Čželom a to w Khrōscž. na njebželach a swjebženjach ½5, dželame dnj 6; — we Wotr. a Kłōschtr. wschēdnje w 7; w Kul. na dželawych dnjach w 7. pola milosčiwych sotrow, njebž. a swj. dnj 4 we faršej cyrkwi.
3. W Khrōscž. rano w 5. hodž. boža mscha a koschenjo kščiža; dop. 8 boža mscha, p̄redowanjo a wobkhad wokoło wsy. — Njebj. 8 boža mscha, p̄redow. a procession k wschittim kščižam we wsy. — Wotr. a Kłōschtrje wobkhad wokoło polow. W Rōž. p̄redowanjo a nyschpor. W Kul. na swj. kščižu p̄redowanjo, wulki wobkhad a koschenjo swj. kščiža; tež dosp. wotp. skapulira.
 6. 13. 20. 27. W Radw. kaž 7. jan.
 5. W Kulowje swjebž. towarstwa „Jēzus. džeczastwa“ z dosp. wotpuškom a božej mschu za žive sobustawy.
 8. 15. 22. kaž 24. hapyrla. W Radw. dop. kemsche na swj. kščižu.
 11. W Kulowje Patrocinium swj. Jōzefa, pschikaz. swj. džen Kul. wosady.
 23. Kščižowny tpbžen. W Budysch. němst. wobkhad. W Khrōscž. w 6 boža mscha a procession do Kłōschtra. — Njebjel. 6 hodž. wobkhad wokoło wsy, boža mscha. — Radw. po bož. mschi wobkhad na swj. kščiž, hbžej druha boža mscha a modlitwy: wokoło wsy do cyrkwe. — Kalb. a Rōž. procession do Kłōschtra. Wotr. 7 boža mscha a wobkhad wokoło wsy. — W Kłōschtrje pschikhad Khrōscž. a Kalbicž. processiona, serbske p̄redowanjo W Kul. wobkhad na swj. kščiž, hbžej boža mscha a p̄redowanjo.
 24. W Bud. kaž wčjera. Khrōscž. 6 boža mscha a wobkhad wokoło polow. Njebj. w 6. h. wobkhad k Pazlicam. — Radw. wobkhad wokoło cyrkwe. Kalb. wobkhad wokoło wsy. Wotr. a Kłōschtrje wobkhad wokoło polow. Rōž. 5 boža mscha a wobkhad wokoło polow. Kul. kaž wčjera.

(Stōncž. w juniju.)

Twoje p̄redowanjo.

Junu rjetny bar swojomu duchownomu: „Hdy bych jeno ja tež junu ludjom poprēdowacž smēł, ja dych jim p̄rewje napowjedacž.“ Duchowny wotmołwi jomu: „Rōž. luby, kōžny džen smēš p̄redowacž mēdny a starym: dawaj jim dabry pschikhad. To je najmōcnishe p̄redowanjo.“

Junij,

fmaznik (30 dnjow.)

Stóneczka

Měsacžka

Měsacžkowe
přcheměnjena.
Wjebro.

		Stóneczka		Měsacžka	
		střad. h. m.	řow. h. m.	střad. h. m.	řow. h. m.
1 Srjedu	Justina, martr. (Ž. 171)	3 52	8 4	5 28	9 59
2 Štwórtk	Blandiny, knj. m. (Ž. 176)	3 51	8 5	6 16	10 49
3 Pjatk	+* Paule, knj. m.	3 50	8 6	7 14	11 32
4 Sobotu	Franciska Caracciolo.	3 50	8 6	8 21	pořnóc

Scž.: Šchtóž Boha lubuje, dźerži jeho řaznje. Jan. 14, 23—31.

		Stóneczka		Měsacžka	
		střad. h. m.	řow. h. m.	střad. h. m.	řow. h. m.
5 Njedželu	Šwjatkowniczka	3 50	8 7	9 33	0 7
6 Póndželu	Šwjatkowna póndžela	3 50	8 8	10 49	0 36
7 Wutoru	Šwjatk. wut.	3 49	8 9	psřip.	1 1
8 Srjedu	+* Medarda, bisk.	3 49	8 10	1 24	1 25
9 Štwórtk	Prima a Feliciana, m. (Ž. 284)	3 48	8 10	2 45	1 48
10 Pjatk	+* Marbathy, kral.	3 48	8 11	4 8	2 11
11 Sobotu	+* Barnaby, jap. (Ž. 120)	3 47	8 12	5 33	2 37

Scž.: Wupořkanjo Zapořchtokow. Mat. 28, 18—20.

		Stóneczka		Měsacžka	
		střad. h. m.	řow. h. m.	střad. h. m.	řow. h. m.
12 Njedželu	Naštwjećisřeje Trojien	3 47	8 13	6 55	3 8
13 Póndželu	Antonia z Padua	3 46	8 14	8 12	3 45
14 Wutoru	Basilia Wulf., bisk. (Ž.)	3 46	8 14	9 19	4 31
15 Srjedu	Wita, Modesta, m. (Ž. 357)	3 46	8 14	10 13	5 29
16 Štwórtk	Božoho Šžela	3 46	8 15	10 56	6 35
17 Pjatk	+ Nikandra, m. (Ž. 335)	3 46	8 15	11 29	7 45
18 Sobotu	Marceliana, martr. (Ž. 286)	3 46	8 16	11 55	8 55

Scž.: Přširunanjo wo wulfej wjećeri. Łut. 14, 16—24.

		Stóneczka		Měsacžka	
		střad. h. m.	řow. h. m.	střad. h. m.	řow. h. m.
19 Njedželu	2. njedž. po Šwjatkach	3 46	8 16	pořnóc	10 6
20 Póndželu	Sylberia, bamža	3 46	8 16	0 18	11 14
21 Wutoru	Mlořia z Gonzaga	3 46	8 17	0 37	psřip.
22 Srjedu	Albana, martr. (Ž. 296)	3 46	8 17	0 55	1 26
23 Štwórtk	Dokhowanja bož. Šžela	3 46	8 17	1 13	2 31
24 Pjatk	+* Naroda s. Jana Řšcž. (Ž. 41)	3 47	8 17	1 32	3 36
25 Sobotu	Wilhelma, abta	3 47	8 17	1 54	4 42

Scž.: Přširunanjo wo žhubjenej woccy a frosřu. Łut. 15, 1—10.

		Stóneczka		Měsacžka	
		střad. h. m.	řow. h. m.	střad. h. m.	řow. h. m.
26 Njedželu	3. njedž. po Šwjatkach	3 48	8 17	2 18	5 48
27 Póndželu	Ladislawa, krala	3 48	8 17	2 48	6 51
28 Wutoru	Leona II., bamža	3 49	8 17	3 25	7 52
29 Srjedu	Pětra a Pawola, j. (Ž. 87)	3 49	8 17	4 11	8 46
30 Štwórtk	Wopomnj. řwj. Pawola	3 49	8 17	5 6	9 32

Ž wjele rukow wjetsřa pomoc. — Řadžicž drje wě řóždy, ale nic pomhačž. — Njeř swari, jeno zo dari. — Ž cuzoho so řóhcy dawa. — Dary řlepja wocži. — Njeřkupuj droho a njeřjeř darmo. — Šřazny da wjac hačž ma. — Łakomeř je řřuboke morjo. — Šchtóž ničo nima, přšeje sebi něřřto; řřtóž ma něřřto, žada wřřitřto.

☾ Přeni běřřř 7. jun. w noč 12 hođž. 14 min.

☼ Stary mėř. jun. pop. 2 hođž. 45 min.

☾ Pořř. běřřř 20. jun. w noč 10 hođž. 31 min.

☼ Mřody mėř. 29. jun w noč 12 hođž. 31 min.

21. jun. pop. 5 h. započatk řěčža.

22. jun. najřřěřř řři džen (16 hođž. 31 min.).

Móžne wjebro.

Přenjeř dnaj řtaj řřanaj; 3. wjele deřřčža; 4-6. hřožne, řymne wjebro; 8.—9. řřane, 11 hačž 15. řřěřřne, deřřčžoite wjebro. 20. řymne, njeřwobřřajne; 22.—23. řřěřřje řřořřo; 24. deřřčž; 25. řyma, potom deřřčžoite hačž do řřona.

Wopomnjena řřěřřne dnř.

8. 10. 11. řřwařřember.

16. wuzwolenřři džen bamža Piusa IX.

30. řřalowřřarenta.

Potrcaž. cyrkw. prot. w meji.

1. Njeswačibdo (st.).
Kadenburg (st.).
2. Kadenburg (st.).
3. Eisenberg (wošm.).
7. Kulow (st.; st.).
9. Zhorjalc (wošm.).
13. Bistopicy (st.; st.).
15. Katakcy (st.; žit.).
20. Galschtrow (st.; st.).
Duczina (st.; st.).
Zhorjalc (st.; st.).
Mužalow (st.; st.).
23. Ortrand (st.).
24. Woslink (st.; st.).
Wjalecjin (st.).
Ortrand (st.).
27. Drezdžany, Nowe
Město (st.).
Luban (st.; st.).
Rychbach (st.; st.).
28. Bart (st.).
25. Budyšč. a Šhrošč. kaž 23. meje. W Radw. kaž 24. meje. W Kalbicach a Woštrowie wobšhad wošoko wšy. W Njebjelcž. w 6 h. boža mšča a procesion do Klóštra. Klóštrje pšifšhad šhrošč. a njebjelcž. proc., serbske přédowanjo. W Kulowje kaž 23. meje, tola bjež přédowanja; dosp. wotp. škapulira.
26. **Pšifšhadny swj. džen z nysšporom.** Šhrošč. dop. wotemžacžo jutř. wěčy; pop. nysšpor, wobšhad wošoko wšy a přédowanjo. W Njebj. dop. Bože Čžělo wustajene; pop. 2 h. nysšp.: wobšhad wošoka cyrkwje, přječwžacžo „horještacža“, Te Deum. Rad. dop. po ščenju přječwžacžo „horještacža“, jutrowaeje swěčy a žiwěščenoho ščhiža; pop. wobšhad po wšy, nysšpor a přédowanjo. Kalb. do bož. mšče wobšhad wošoko cyrkwje; pop. po lit. 3 krócž wošoko cyrkwje, přédowanjo. — Wotr. dop. bože Čžělo wustajene, pop. nysšp. pšched wustaj. bož. Čžělom, wobšhad 3 krócž po kerchowje. Kul. pšchipošbnju 12 donjebješšpěčžo z wobšhadom, w 2 nysšpor. — W Radw. dosp. wotp. romškich stationow.
29. W Šhrošč. dopošdnja, a pop. w Njebj. dop. wobšhad wošoko cyrkwje. Kul. swjebžen swj. Bonifacia, patr. napsšecžo wohenjej; dop. Bož. Čžělo wustajene; po nysšporje wulki wobšhad ze wščitkimi relikwijemi wošoka města.
31. Kóne mejšteje pobožnosče.

Sunij. 3. 10. 17. w Radworju kaž 7. jan.

3. We Wotr. rano w 5 h. boža mšča a pšchemod procesš. do Šrupki, hđež 4. dop. wošoko 11 hódž. donđeja a 6. pšchip. 1/2 žaš wotenođeja.
4. Swjeczjenjo ščhčenšteje wody we šarškich cyrkwjach, w Klóštrje a Kóž. jeno profetije.
5. **Swjatkownicžla.** Bud. nysšp. přéd. — Šhrošč. Njebj. Kalb. Wotr. Kul. došpošdnja Bože čžělo wustajene, w Šhrošč. a Njebj. do bož. mšče wobšhad wošoko cyrkwje. Na nysšp. přédow. we Šhrošč. Budyšč., Radw., Kalb., Kul., Klóštrje (serb.); w Radw. po nysšp. wobšhad na swj. ščhiž. W Kul. dosp. wotp. škapulira. W Njebjelcž. w 2 h. nysšpor.
6. **Swjatk. pónđž; pšifšhadny swj. džen z nysšporom.** Pšchip. 1/2 wobšhad procesiona z Šrupki.
7. **Swjatk. wutora.** Swjaty džen. Procesiony ze swj. Mariju do Kóžanta djeja z Šhrošč., Njebjelcž., Radw., Kalb., Wotr. a Klóštra. W Kóž. přédow. a nysšpor. Pop. po 4. hódž. nutšwjedženjo kručžanskošo proc. we Wotrowje.
8. 10. 11. póst suchich dnjow.
11. Wobžamtnjenjo jutř. spowjedže.
12. Žaš Asperges. W Šhrošč., Radw., Kalb. a Kul. njedž. po such. dnjach kaž 13. měrc. We Wotr. na bož. mšči bože Čžělo wustajene, tež w Njebjelcž., hđež po přédow. Te Deum a po njebjelškim nysšporje nysšp. „po morwých“ z wobšhadom na kerchow.
13. W Njebjelcž., Kalb. a Kulowje kaž 14. měrc.
15. **Pšchedwječor pšched swjedž. bož. Čžěla.** W Bud. němšt.; Šhrošč. (2 hódž.), Njebj. (1 h.), Kalb. (1. h.), Wotr., Klóštr., Kóž. (1. h.) nysšp.; Šhrošč. a Wotr. wobšhad na kerchow; w Kul. 2 h. nysšp.; na to wobšhad; potom 1/6 matutina. — Pšchisp.: Došelž so wšchitke porjadne bože služby hačž do 23. junija (rano, dopošdnja. popošbnju) pšched wustajenym Božim Čžětom stanjeja, njebudže to hašle wosebje pošmjenowane.
16. **Pšifšhadny swj. dž. z nysšporom a swjeczjenjom pšchěz 8 dnjow.** Bud. serb. přédow. — Bud. němšt. dop. boža mšča (bjež přédow.) z wobšhadom f 4 zastawkam we cyrkwi; pop. wobšhad po cyrkwi. — Šhrošč. Boža mšča, přédowanjo, wobšhad f 4 zastawkam we wšy; popožd. nysšp., wobšhad f 1 zastawkej we wšy, přédowanjo. Njebj. pop. přédow., boža mšča, wobšhad f 4 žašt. we wšy; pop. 2 kačž. nysšp., wobšhad f 1 zastawkej na kerchowje. — Radw. wobšhad f 4 žašt. we wšy, boža mšča, přédowanjo, pošohnowanjo; pop. kačž. nysšp.; přédow., wobšhad f 1 žašt. we (Štónč. w juliju.)

Dobry pohán.

Arabiski wěřy Abul-feda nadeňže junu wječor džešćaczerja na hašy, kotryž, hačžrunje mucžny wot džešća, čžežki kamjen z pučja waleshe. Wěřy pšchifšupit njomnu prajčen: „Šchto čžiniš tudy tak pozdže?“ Džešćacžer jomu wotmotwi: „Tu ležešče wulki kamjen na pučzu a šym šodo njeho žafopnyš. Pšchecy bole šo čžim a lošchym móhšt něchto pšchěz njón padnyč a šo wobšchodžicž. Tošo dla jón štronu walam.“ Šo žo by kóždy šchecžčan tajšu wutrobu měš, kaž tutón pohán.

Julij,

praznik (31 dnjow.)

Stónca.			Měsacžka		
njeb. znamj.	šhabž. h. m.	šow. h. m.	njeb. znamj.	šhabž. h. m.	šow. h. m.

Měsacžkowe
pšcheměnjenja.
Wjedro.

1 Pjatt	† Theobalda, puštn.		3 50	81 6		6 11	10 10
2 Sobotu	Domapytanja swj. Marije		3 51	81 6		7 22	10 41

Scj.: Bohaty popad rybow na Jezusowu poručnosć. Łut. 5, 1—11.

3 Mjedzjelu	4. njedž. po Swjatkach.		3 52	8 15		8 37	11 8
4 Póndzjelu	Ubalrika, bisk.		3 53	8 15		9 53	11 32
5 Wutoru	Michala wot Swjathch.		3 53	8 15		11 11	11 54
6 Srjedu	Dominiči, knj. mart.		3 54	8 14		pschp.	počnóc
7 Štwórtk	Wilibilda, bisk.		3 55	8 14		1 50	0 16
8 Pjatt	† Kshiliana, bisk. martr.		3 56	8 13		3 11	0 40
9 Sobotu	Zenona, martr.		3 57	8 12		4 32	1 7

Scj.: Sprawnosć farizejow. Mat. 5, 20—24.

10 Mjedzjelu	5. njedž. po Swjatkach		3 57	8 12		5 51	1 41
11 Póndzjelu	Britia, bisk. martr.		3 58	8 11		7 1	2 22
12 Wutoru	Jana Gualberta, abta		3 59	8 10		8 1	3 13
13 Srjedu	Marhath, kn. martr. (ž. 278)		4 0	8 9		8 49	4 15
14 Štwórtk	Bonaventury, bisk.		4 2	8 8		9 26	5 23
15 Pjatt	† Rozedženja swj. Jap.		4 3	8 7		9 57	6 35
16 Sobotu	Swj. Mar. na horje Karmel		4 4	8 6		10 21	7 47

Scj.: Jezus nasyci ze 7 khlěbami 4000 ludži. Mark, 8, 1—8.

17 Mjedzjelu	6. njedž. po Swjatkach.		4 5	8 5		10 41	8 56
18 Póndzjelu	Šilžbjety, kral.		4 6	8 4		11 1	10 5
19 Wutoru	Vincenca wot Paula		4 8	8 3		11 19	11 12
20 Srjedu	Henricha I., khlž.		4 9	8 2		11 37	pschp.
21 Štwórtk	Anakleta, bm. martr. (ž. 124)		4 10	8 0		11 57	1 22
22 Pjatt	†* Marije Madlenn, poč. (ž. 53)		4 12	7 59		počnóc	2 27
23 Sobotu	Upolinara, bisk. martr. (ž. 129)		4 13	7 57		0 20	3 33

Scj.: Profetojo we wowčich draščach. Mat. 7, 15—21.

24 Mjedzjelu	7. njedž. po Swjatkach		4 15	7 56		0 48	4 38
25 Póndzjelu	Jakuba, starsch., jap. (ž. 73)		4 16	7 55		1 22	5 40
26 Wutoru	Hany, macž. swj. Mar. (ž. 33)		4 17	7 54		2 3	6 37
27 Srjedu	Hieronyma Emiliana, wuzn.		4 18	7 53		2 55	7 27
28 Štwórtk	Nazaria, (ž. 115); Bisk. (ž. 187)		4 20	7 51		3 58	8 8
29 Pjatt	† Marthy, knj. (ž. 53)		4 22	7 50		5 8	8 42
30 Sobotu	Abbona, Sennen, m. (ž. 217)		4 23	7 49		6 23	9 12

Scj.: Njesprawny nutnicar. Łut. 16, 1—9.

31 Mjedzjelu	8. njedž. po Swjatkach		4 25	7 47		7 41	9 36
--------------	------------------------	--	------	------	--	------	------

☾ Prěni bértšk
6. jul. rano 2 hodž.
28 min.

☼ Starý měš.
12. jul. nočy 11 h.
33 min.

☾ Pošl. bértšk
20. jul. pop. 3 hodž.
14 min.

☾ Měody měš.
28. jul. pschp. 12
hodž. 16 min.

12. jul. wječor
9 h. 42 m. hačž
13. jul. rano 1 h.
22 min. cyle zač-
micjo měsacžka.

Měžne wjedro.

Prěnje dny julija
su žymne; 4. cjo-
pko; 6. žyma, ale
jasno; 7.—18. rje-
nje cjočko a stajne
wjedro. 19.—21.
něšto desčca; wot
22. hačž do kónca
cjočky a rjany čas.

Wopomnjenja
hódbne dny.

23. započatk pšo-
wych dnjow.

Boſtracž. cyrkw. prot. w juniju.

2. Guſta (ſt.; kl.).
4. Bjernacžich (ſt.; kl.)
- Ryſbach (ſt.; kl.).
- Stoſpin (ſt.; kl.).
6. Njeſwacžiblo (ſt.).
11. Biſtopicy (ſt.)
- Nowoſalc (kl.).
12. Wulke Ždžary (ſt.)
18. Lubij (ſt.; kl.).
- Poſtžnica (ſt.).
- Ščeračow (ſt.; kl.).
19. Poſtžnica (kl.).
20. Raſecy (ſt.; žit.).
25. Wóſporſk (ſt.; kl.).
28. Ramjenc (ſt.).
30. Buhſchin (ſt.; klam.)

- wſy; w cyrkwi lit. wo najſw. ſakramencze. — Raſb. prědw., wobth. t 4 zaſt. boža mſcha; pop. lit. prědw., wobthad t 1 zaſt. we wſy. — Wotr. w 8. hodž. prědw., boža mſcha, wobthad t 4 zaſtawkam we wſy; pop. nychpor z požoſnowanjom. — Klóſcht. boža mſcha (bjez prědw.), wobthad po klóſcht. dworje; pop. nychp. z wobthadom. — Róž. rano 5. boža mſcha z požoſnowanjom; dop. a pop. nicžo. — Kul. 7 ſerbske prědwanjo, w 9 h. wobthad t 4 zaſtawkam, boža mſcha; pop. nychp. z wobthadom na torhoſčjo; kompletorium. — W Kul. doſp. wotp. ſkapulira.
17. 18. 20. 21. 22. W Bud. němſt. rano, dop. (z wobth.) boža mſcha pſched božim Čžělom; 2 nychp. — Rhróſcž. 6. hodž. boža mſcha; pop. 2 h. nychpor. — Njebj. a Raſb. boža mſcha; pop. 1 lit. a požoſn. — Raſb. boža mſcha pſched Božim Čžělom, (pjatſ tđž. pob. bratſtwa); pop. nicžo. — Wotr. boža mſcha pſched Bož. Čžělom; pop. lit., požoſn., rožarije. Klóſcht. rano, dop. pop. bože Čžělo wuſtajene. — Róž. 6 a 7 bož. mſcha; pop. 1 nychp. — Kul. boža mſcha; nychpor.
 18. W Kul. kaž 17. jun.; wječ. ½6 matutinum.
 19. Rhróſcžicah dop. prědw., boža mſcha, wobth. po wſy; pop. nychp., wobth. t 1 zaſtawk. we wſy, prědwanjo. — Njebj. kaž 27. meje. — Raſw. Wobth. z bož. Čžělom wokoło cyrkwje, boža mſcha, prědwanjo, požoſnowanjo; pop. lačž. nychp., prědw. wobthad z božim Čžělom na ſwj. kſchiž. — Raſb. po božej mſchi wobthad t 4 zaſtawkam a prědwanjo; pop. kaž 27. meje. — Wotrow. Boža mſcha z prědwanjom; pop. nychp. a wobthad t 4 zaſtawkam. — Klóſcht. boža mſcha, wobthad; pop. nychpor z wobthadom. — Róžant. rano 5. h. boža mſcha z wobthadom; dop. a pop. nicžo; wječor 6. hodž. pobožnoſč t čžeſči ſwj. Marije. — Kul. dopoſt. cyrkw. ſpěw „Sexta“ we ſarſkej cyrkwi, wobthad na ſwj. kſchiž, hđžež „Nona“, wobthad z bož. Čžělom, boža mſcha, prědwanjo, wobthad po cyrkwi; popoſt. po nychporje wobthad na torhoſčjo.
 23. Doſchowanja božojo Čžěka, cyrkw. džen. — Rhróſcž. dop. boža mſcha, pop. 2. nychpor, wobthad t 1. zaſtawkej we wſy, prědwanjo. — Njebj. rano 6. bož. mſcha; pop. 2. h. lit., wobthad t 1 zaſt. na kerchowje, Te Deum. — Raſw. rano 5. bož. mſcha; dop. 8. boža mſcha, prědwanjo, wobthad po wſy t 1. zaſtawkej, Te Deum, požoſnowanjo; pop. nicžo. — Raſb. ran. boža mſcha, pop. 2. nychp. a wobthad t 1. zaſt. we wſy. — Wotr. 7. bož. mſcha; pop. nychp., wobthad t 1. zaſtawkej, Te Deum. — Klóſcht. boža mſcha, wobthad; po nychp. wobthad t 4 zaſtawkam. — Róž. rano 5. boža mſcha z wobthadom. — Kul. „Sexta“ w cyrkwi, wobthad na ſwj. kſchiž, tam „Nona“; wobthad, boža mſcha; pop. nychp., wobthad na torhoſčjo, prědwanjo.
 24. Swjaty džen. Bud., Njebj., Raſb. na pſchichodnu njebželu pſchepołoženj. Rhróſcž., Raſw. Wotr. Kul. prědwanjo; w Klóſcht. ſerbske prědwanjo; w Kul. nychpor a doſp. wotp. ſkapulira.
 29. Pſchitaž. ſwj. džen z nychporom. Patronſki ſwježen bud. tač. cyrkwje z doſp. wotpuſtkom; — Njebj. (dop.) a Wotr. (dop. a pop.) bože Čžělo wuſtajene. — W Kul. japoſt. doſp. wotpuſtka a ſkapulira. — Wſchubžom doſp. wotpuſtka za tđč, koſtiž kſchefežanſku wucžbu wophtuja.

Rajwjeſtkeje bkažnaj.

Bobožny wucžer wo-
praſcha ſo ſwojič wu-
čjomcom: „Ščtó drje
ſtaj najwjeſtkeje bkaž-
naj na cykym ſwěcže?“
Wučjomcojo huſachu,
ale njemóžachu na pra-
we pſchińcž. Wucžer
prajeſče: „Prěni bkaž-
nju je, ſčtóz čžežy
žbrěſchi a ſebi za wo-
ſamiſnite wjeſelo wěcž-
ne hořjo wuměni. Ščtó
wě, hačž Wóh joho wu-
trobu zaſy t poſucje do-
hnuje? Druhi bkažnu
je, ſčtóz z čžežkim hrě-
chom lehnycž dže, bjez
toho zo by jón wob-
želnoſčičit a ſpowjedanje
ſlubit; dolelž njewě,
hačž budže nazajtra hi-
ſčče žiwj.“

- Julij.** 1. 8. 15. 29. w Raſworju pjatkowna pobožnoſčž bratſtwa (kaž 7. jan).
2. Swjaty džen bjez nychpora. Proceſſiony džeja do Róžanta z Buhſchina, ze ſwj. Mariju z Rhróſcžic, Njebjelcžic, Raſbic, Wotrowa, Klóſchtra, Kulowa. W Raſw. kemsche na ſwj. kſchižu, w Kul. doſp. wotp. ſkapulira. — W Róžencje doſpoſtny wotpuſtka a nychpor.
 3. W Raſworju a Kulowie mēſacžna njebžela kaž 2. jan.
 13. Lubjeny ſwjaty džen Njebjelcžanſkeje woſabž z prědwanjom a wobthadom wokoło polow.
 16. Swjebžen ſkapulira. W Kul. hačž do 23. doſp. wotp. za ſobuſtawy bratſtwa ſkapulira. (Ščtucž. w aug.)

August,

znjeńc (31 dnjow).

Stóneczka			Měsacžka		
njeb. znamj.	šhabž. h. m.	křow. h. m.	njeb. znamj.	šhabž. h. m.	křow. h. m.

Měsacžkowe
přeměnjenja.
Wjedro.

1 Póndzjelu	Pětra w rjecazach. (Ž. 96)	
2 Wutoru	Alfonsa Liguorskeho, bisk.	
3 Srjedu	Namał. j. Šchcžepana. (Ž. 72)	
4 Štwórtk	Dominiła, wuzn.	
5 Pjatt	†* Bošwj. chrk. j. Mar. na sněž.	
6 Sobotu	Pšhekrasnj. Žěz. na Taborje. (Ž. 8)	

4 25	7 45		9 0	10 0
4 26	7 43		10 19	10 22
4 28	7 41		11 40	10 44
4 30	7 40		pschp.	11 11
4 31	7 39		2 19	11 41
4 33	7 37		3 36	poćnóc

Přeni bértk
4. aug. dop. 9 hodž.
49 min.
 Starý měš.
11. aug. dop. 10
hodž. 11 min.
 Pošl. bértk
19. aug. dop. 8 h.
48 min.

Scž.: Žezus ptała na Jeruzalem. Łut. 19, 41—47.

7 Njedzjelu	9. njedž. po Šwjatkach	
8 Póndzjelu	Cyriaka, Łarga, mrtr. (Ž. 348)	
9 Wutoru	Kajetana Thienensk. wuz.	
10 Srjedu	Kawrjeńca, martr. (Ž. 243)	
11 Štwórtk	Tiburta, mrtr. (Ž. 288)	
12 Pjatt	†* Klary, knježny	
13 Sobotu	Hipolita, Kassiana, m. (Ž. 245)	

4 35	7 35		4 48	0 18
4 36	7 33		5 51	1 4
4 37	7 32		6 43	2 1
4 39	7 30		7 24	3 6
4 41	7 28		7 56	4 16
4 43	7 26		8 22	5 27
4 45	7 24		8 45	6 39

Měsacžkowe
26. aug. nočy 10
hodž. 23 min.

Scž.: Farizej a kónik we templu. Łut. 18, 9—14.

14 Njedzjelu	10. njedž. po Šwjatkach	
15 Póndzjelu	Do njebies wzacza swj. Marije	
16 Wutoru	Hiacynthha, wuzn.	
17 Srjedu	Liberata, wuzn.	
18 Štwórtk	Agapita (Ž. 267); Heleny (Ž. 404)	
19 Pjatt	†* Sebalda; Filumeny (Ž. 292)	
20 Sobotu	Bernarda, abta	

4 46	7 22		9 4	7 48
4 47	7 20		9 22	8 56
4 49	7 18		9 41	10 2
4 50	7 16		10 1	11 8
4 52	7 14		10 22	pschp.
4 53	7 12		10 47	1 18
4 54	7 11		11 17	2 23

Móžne wjedro.
Přenje dnj hačž
do 6. jara čjopke,
druhdy zastupuje
měšit; po 8. deščěž
a pohmurjene wje-
dro; 11. njewje-
drojte; 13. zash
rjenje; 15. w nočy
mróz; 16. hrima-
njo; 17. zymny
deščěž; 18. — 25.
rjenje a čjopko; 26.
hačž do kónca nje-
wobstajne wjedro z
hrimanjom a zlim-
tami.

Scž.: Žezus wustrowi hřuchoněmoho. Mark. 7, 31—37.

21 Njedzjelu	11. njedž. po Šwjatkach	
22 Póndzjelu	Symforiana, mrtr. (Ž. 183)	
23 Wutoru	Filipa Veniciskeho, wuzn.	
24 Srjedu	Bartołmja, jap. (Ž. 123)	
25 Štwórtk	Iadwigi, kral.	
26 Pjatt	† Ludwiga, krala	
27 Sobotu	Jezeza z Kalasanca.	

4 56	7 9		11 55	3 26
4 58	7 7		poćnóc	4 26
5 0	7 4		0 42	5 18
5 2	7 2		1 40	6 2
5 3	7 0		2 44	6 40
5 4	6 58		4 2	7 12
5 6	6 56		5 20	7 38

Wopomnjenja
hódne dnj.
1. kral. dawti.
9. nastupny džen
S. Maj. krala
Jana na trón.
23. kónč pšowych
dnjow.
26. Mženiny bu-
dyšinskeho
raħanta Ľud-
wita.

Scž.: Mitošcžiny Samaritan. Łut. 10, 23—37.

28 Njedzjelu	12. njedž. po Šwjatkach	
29 Póndzjelu	Serasije, knježny	
30 Wutoru	Košy z Lima, knj.	
31 Srjedu	Kajmundha, wuznam.	

5 8	6 54		6 42	8 3
5 10	6 52		8 3	8 25
5 11	6 50		9 25	8 49
5 12	6 48		10 47	9 14

Pšhecžinjal dyrbi na posledku z hańbu do Ľuzowa a Ľhuboic čjahnjeć. — Ľobota do soboty a pjenježy do nježele. — Pšhecžinjal ma džerawy zał. — Šchtóz wojuje a twari, žonu a džěči pšichnje hotuje, a škorži a hošcžiny dawa: njedž so nuzy boji.

1. Budyšin (fl.).
Kulow (fl.; fl.).
2. Radeburg (fl.).
3. Njeswačidło (fl.).
8. Rinsport (fl.).
9. Bart (fl.).
Rinsport (fl.).
13. Wostrowc (fl.; fl.).
17. Rakecy (fl.; žit.).
Radeberg (fl.).
18. Radeberg (fl.).
20. Kuland (fl.).
22. Zhorjelt (fl.; fl.).
Kuland (fl.).
24. Halschtrow (fl.; fl.).
27. Ortrand (fl.).
29. Wöspork (fl.; fl.).
Ortrand (fl.).

Dobra hońtwa.

Puštnik swj. Mace-
donius bu junu we pu-
sczinje mot wěřca wo-
pytany, kotryž běše z
wulkim towarstwom na
hońtweje. „Što czi-
niš tudy we puščzi-
nje?“ woprašča so
wěřc puštika. Město
wotmołwjenja wopra-
šča so puštik: „Što
dha ty tudy cžiniš?“
Wěřc wotmołwi: „Kaž
wibžiš, sym hońtwy
dla tudy.“ Swjaty wot-
mołwi: „Tež ja sym
hońtwy dla tudy, tola
njednjeržu hońtwu na
zwěrimu a časne, ale
hońtwu na nježahinite,
na njebjesa.“ Ršče-
scžano, za cžim honiš
ty tudy na zemi?

Potrcaž. chrkw. prot. w juliju.

- W Kłósch. a Róžencze dosp. wotp. na swj. Ščučžepana abta cisterciensow.
20. W Kul. dosp. wotp. škapulira.
 22. Swjaty džen (w Bud. na njebjelu pschepoženy). W Kłóschtrje, Róžencze, Kulowje nyschpor. W Kamjeńcu patronski swjedžen.
 24. W Kul. wigilny póst.
 25. Swjaty džen (we Budyščinje na njebjelu pschepoženy); w Kulowje japoschtolški dospołny wotpustk rózarija. — Kłóschtrje, Róžencze, Kul. nyschpor.
 26. W Kulowje dosp. wotp. škapulira.
 30. Rano ½6 wotkhad „khróscžansko“ processiona z Khróscžic k swj. Hanje (hbjěz pschep wječorom dóndžaja), do Filipšdorfa a Rumburga, hbjěz 31. julija popođnju wokoło 3 pschindžaja. 1. augusta popođnju 3. h. zhromadne nutšwjedženjo zjenocženeju serbskeju processionow, potom serbske přědowanjo. Wotkhad z Rumburga 2. augusta rano ½6.
 31. Rano 6 wotkhad „ralbicžansko“ processiona z Budyščina do Rumburga, hbjěz popođnju wokoło 4. hobj. dóndžaja. Wotkhad 2. augusta rano 6. hobj.

August. 1. W Kłóschtrje popođnju so spowjedž skšchi.

2. Kłóschtrje (a Rumburgu) dospołny wotpustk „Portiuntula“ ze serbskim přědowanjom popođnja. W Rumburgu rano wotkhad Khróscžansko (w ½6 hobj.) processiona.
5. 12. 19. 26. w Radworju pjatkowna pobožnosć bratřtwa (kaž 7. jan.)
7. w Radworju a Kulowje měsacžna njebjela, kaž 2. januara. w Kul. dosp. wotpustk škapulira.
10. Swjaty džen (w Budyščinje na scžehowacu njebjelu pschepoženy) w Kłóschtrje, Róžencze a Kulowje nyschpor.
14. Rano 7. wotkhad processiona z Khróscžic do Wólmsdorfa, hbjěz wječor wokoło 6 dóndžaja a na zajtra (15. aug.) popođnja wokoło ½10 zash wotendžaja.
15. **Pškilozany** swjaty džen z nyschporom. Titularny swjedžen radworšteje, Kłóschtršteje, róžencžanskeje a kulowšteje chrkwje. Do božeje msče swjeczenjo zelow. W Khróscžicach a Ralbicach do božeje msče wotkhad na kerchowje. W Njebjelcžicach, Wotrowje a Kulowje na božej mschi bože Čžělo wustajene, w Kul. po sczenju přědowanjo. Popođnju we Wotrowje wotkhad ze zastawami (stationami) na kerchowje; we Kulowje nyschpor ze serbskim přědowanjom a wotkhadom wokoło města; w Kulowje dospołny wotpustk škapulira; w Kłóschtrje a Róžencze dosp. wotp.
19. Popođnju so we Kłóschtrje spowjedž skšchi.
20. W Kłóschtrje dospołny wotpustk na swj. Bernarda z wotkhadom a němstim přědowanjom.
21. W Radworju wopomnjeczo nutšwjedženja bratřtwa „Žezusoweje smjertneje štyšnosće a djak za domojthowane žně; dosp. wotp.; na božej mschi Bože Čžělo wustajene; po nyschporje wotkhad wokoło chrkwje, jandželške rózarije a Te Deum pschep wustajenym božim Čžělom. — Wo Wotrowje džakowny swjedžen za domojthowane žně, Te Deum. — W Kulowje dosp. wotpustk škapulira.
23. We Kulowškej wosadze wigilny póst.
24. Swjaty džen (we Budyščinje na njebjelu pschepoženy). W Njebjelcžicach dosp. wotp. bratřtwa swj. Bosčžana. W Kłóschtrje, Kulowje a Róžencze nyschpor. W Kulowje japoschtolški dospołny wotpustk bratřtwa rózarija.

Zlutniwosć z lubosće k bližšommu.

Abt Gallus we benediktinskim Kłóschtrje Banž (we Würzburgskim) wotcžahowajše sebt, zo móht potřeby cžim bole podpjeracž. Junu žjewi jomu škušownik, zo nowy kłobuk a suknu trjeba, dokelž staj starej tak wotnosčenej, zo so za njoho wjacj njepšchisťojitaj. „Staru kłobuk je za mnje dobry dosež, wščať sym ja tež staru; stara sukna nješ so wobrocži a pschěšhije, a móžu ju dlěje trjebacž, wotmołwi abt. Na tymšamym dnju pak pošča k hudej wubowje 300 ščěšnatow.

September,

poznjeńc (30 dnjow).

Słónczka			Mjesaczka		
njeb. znanje	skhadz. h. m.	kwow. h. m.	njeb. znanje	skhadz. h. m.	kwow. h. m.

Mjesaczkowe pšcheměnjenja. Wjedro.

1 Štwórtk	Johanny Franciski; Egibia	
2 Pjatt	† Czernj. króny Žez. (Ž. 28; 407)	
3 Sobotu	Szczępana, frała	

	5 13	6 46		pschp.	9 43
	5 15	6 43		127	10 18
	5 17	6 41		240	11 1

 Prěni bértlf 2. septbr. pop. 2 h. 55 min.

Scj.: Dżesajo wusadni mužscy. Łuk. 17, 11—19.

4 Njedzelu	13. nj. p. Swjtt. S. Jandz. pšton.	
5 Póndzelu	Rosaltje, Injezny	
6 Wutoru	Ulbina, bift.	
7 Srjedu	Kawrjeńca Just.; Reginy (Ž. 221.)	
8 Štwórtk	Naroda s. Marije	
9 Pjatt	† Gorgonia, mrtr. (Ž. 309)	
10 Sobotu	Mikławšca Tolentinskošo	

	5 18	6 38		346	11 53
	5 20	6 36		440	pońnóc
	5 22	6 33		523	054
	5 23	6 31		558	2 2
	5 25	6 29		625	3 13
	5 26	6 26		644	4 23
	5 28	6 24		7 9	5 33

 Starj (pońny) mješ. 9. septbr. nočy 11 h. 9 m.

 Pośl. bértlf 18. sept. rano 2 h. 27 min.

 Mroby mješ. 25. sept. rano 7 h. 32 min.

Scj.: Ništo njemóže dwěmaj Injezomaj sfuzić. Mat. 6, 24—33.

11 Njedzelu	14. nj. p. Swjtt. Wjena s. Marije	
12 Póndzelu	Guidona, wuzn.	
13 Wutoru	Materna, bift.	
14 Srjedu	Powyszčenja swj. Křiža. (Ž. 405)	
15 Štwórtk	Nikomeda, mješcu. mrtr. (Ž. 271)	
16 Pjatt	†* Kornelia (Ž. 233); Cypr. (Ž. 236)	
17 Sobotu	Wluznow Franca Ser.; Lamberta	

	5 29	6 22		727	6 42
	5 31	6 20		745	7 50
	5 33	6 17		8 4	8 55
	5 34	6 15		825	10 1
	5 36	6 13		848	11 16
	5 37	6 11		915	pschp.
	5 39	6 9		949	1 15

23. sept. rano 7 h. započatf nazymny. 25. sept. so džen a nóc runatej.

Móžne wjedro.

Hač do 4. rjane dnj; na to hrimańjo; hač do 9. rjane jasne wjedro; na to njewobstajny čas; 11. něšto desčca; 18—25. wětskojte; 27. rjeńje cjoptó; 29. a 30. desčcojte.

Scj.: Morny mřobženc we Naim. Łuk. 7, 11—16.

18 Njedzelu	15. njedž. po Swjatkach	
19 Póndzelu	Januaria, b. mrtr. (Ž. 374)	
20 Wutoru	Eustachia, mrtr. (Ž. 152)	
21 Srjedu	†* Mateja, jap. (Ž. 116)	
22 Štwórtk	Mauritia (Ž. 293) Emerama, b.	
23 Pjatt	†* Witt, m. (Ž. 294); Thetle (Ž. 76)	
24 Sobotu	†* Kadosczow swj. Marije.	

	5 41	6 7		1031	2 14
	5 42	6 5		1123	3 9
	5 43	6 3		pońnóc	356
	5 44	6 1		056	4 36
	5 46	5 58		126	5 9
	5 48	5 56		253	5 38
	5 50	5 53		414	6 3

Scj.: Žezus wustrowi wobufawoho. Mat. 14, 1—16.

25 Njedzelu	16. njedž. po Swjatkach	
26 Póndzelu	Lina, b. (Ž. 134); Cypr. (Ž. 310)	
27 Wutoru	Rosmafa, Damiana (Ž. 274)	
28 Srjedu	Wjacławawa, wózw., mrtr.	
29 Štwórtk	Michala, arcjandžela	
30 Pjatt	† Hieronyma, mješcu.	

	5 51	5 51		537	6 27
	5 53	5 48		7 2	6 50
	5 55	5 46		826	7 15
	5 57	5 44		951	7 42
	5 58	5 42		1114	8 16
	5 59	5 40		pschp.	857

Wopomnjenja hódne dnj.

1. započ. hóntwy. 4. spomnjenje na založenjo konstitucije. 6. wuzwolny džen budyšćinskošo tač. Lubwila. 21. 23. 24. kwatbr. 30. kralowšta renta.

Sbzyš so najlěpje hraje, pšhestań. — Nježortuj z tym, šćtož smjerdži, šćtož šćłobji, šćtož boli. — Wot dobroho słowa jazył njezaboli. — Njekaz do męcha a nješčindžesč na mřyn. — Wjele přatu by trjebał, čyč wšćm ludžom hubu zasćicž.

- 5. Ramnowy (st.; fl.).
- Stokpin (st.; fl.).
- Žitawa (st.; fl.).
- Kinsport (st.).
- 6. Nješwacjibko (st.).
- 8. Mužatow (st.; fl.).
- Wobbramecy (st.; fl.).
- 10. Eisenberg (st.).
- 12. Wistopicy (st.).
- Nowosalt (fl.).
- Póctowcy (st.; fl.).
- 14. Radeburg (st.).
- 15. Radeburg (fl.).
- 19. Kamjeńc (st.; fl.).
- Wostrowe (st.; fl.).
- Ryčbach (st.; fl.).
- 21. Wart (st.; fl.).
- Katecy (st.; žit.).
- 22. Mužatow (fl.).
- 26. Wojerecy (st.; fl.; wotm.).
- 26.—30. Lipsk.
- 28. Polčnica (st.).
- 29. Wostlínk (st.; fl.).
- Polčnica (fl.).
- Wjeleczin (st.; fl.).

- 2. 9. 16. 23. 30. w Radworju pjatkowna pobožnosć bratrstwa (kaž 7. jan).
- 4. W Radworju a Kulowje měšacna njebzela (kaž 2. januara). We Kłóštrje rano po božej mschi (5. hodž.) wukhad processiona do Krupki, hdžež 5. sept. pschopodniu dońdu 8. sept. rano 6. wotendžeja a 9. sept. dopodnja (wot 1/2 11) domoj pschidžeja.
- 7. W Kóžencze so popodnju spowjedž styschi; pschitkad scherachowstoho processiona.
- 8. Swjaty džen z wopominanjom pschěz 8 dnjow. Processiony ze swj. Mariju do Kóžanta z Khróscic, Njebjelcic, Radworja, Kalbic, Wotrowa, Kłóštra a Kulowa. — W Kóžencze dosp. wotp. W Kul. dosp. wotp. skapulira. W Kóž., Kłóštrje a Kulowje nyschor.
- 9. Dopodnja wołoko 1/2 11 nutšwjedzenjo krupčanskocho processiona do Kłóštra, na to boža mscha.
- 11. Titularny swjebžen serbskeje cyrkwy w Budyšcinje, kermuscha. W Kłóštrje a Kóžencze dosp. wotpusik.
- 14. W Kul. dosp. wotp. skapulira. W Kóžencze wotbžensa hacž do jutrow rańšche bože služby na njebzelač a swjedzenjač rano 6. hodž.
- 18. W Radworju dopodn. kemsche na kščižu. — 21. 23. 24. póst suchich dnjow.
- 21. Swjaty džen (Budyš. na njebzelu pschepoženy); w Kłóštrje, Kóž. a Kulowje nyschor. W Kul. japoscht. dosp. wotp. rózarija. — W Khróscicach su wot bžensa hacž pscheb 1. njebzelu po Zutrach kemsche njebzela a swjedzenje rano 6, dop. 9.
- 25. W Khróscicach, Radworju, Kalbicach a Kulowje pobožnosć na njebzelu po suchich dnjach (kaž 13. měrcu); w Njebjelcicach po njebzelskim nyschorje nyschor „po mor- wych“ z wobthadom na kerchow. — 25. W Drežbžanach serbske přebowanjo.
- 26. W Njebjelcicach, Kalbicach a Kulowje kaž 14. měrcu.
- 29. Swjaty džen (w Budyš. němstki na njebzelu pschepoženy). W Kłóštrje, Kóž. a Kulowje nyschor. W Njebjelcicach wot bžensa hacž pscheb Watporu (1. meje) kemsche na njebzelač a swjedzenjač dop. 9. — W Kalbicach wot bžensa hacž do Wotmonczki njebzelske a swjedženstke kemsche rano 6, dopodnja 9. hodž.

Dobra kup.

Dr. Jan Michal Sailer, biskop we Regensburgu, měšesche daloke pucze k firmowanju činicž a wožesche so we hubjenym najatym wožecžu, kotryž starej konikaj čehnjeschtaj. Pscheczjeljo jomu radžachu, zo by swojeje staroby dla sebi tola tajki wóz wobstaral, we kotrymž by so lóže sebzako. Sailer spózna, zo by to wužitne byto a nalutowa sebi po časnu něšto stow schěsnačow k nowomu wozej. Hdž chcsche sebi wóz kupicž, dósta z italskeje Schwicy dołhi list wot młoboho čžowjela, kotrohož nana běšche derje znač. Pschěz nježboža běšche swójšba wo wschitko pschischa a młobženc proschěšche biskopa, zo chcył jomu we nuzy pomhacž, zo by na duchownstwo doschudowacž móhł. — Snydom pósta jomu biskop tamne pjenježy a wožesche so zasy, kaž přejby we starym wožecžu z hubjenymaj konikomaj. — Tamny młobženc wuschudowa we Lucernje duchownstwo a bu horlivy missionar we cuzych krajach.

Duboscž bjez džitwanja na wěru.

Damž Pius IX. wuhlada, hdžž junu w lěče 1847 po jenej hasy w Romje jěbzěšche, staroho muža na zemi ležecž. Damž poruczil zastacž a na joho prašchenjo wotmotwi jedyn z pschibladowarjow: „To je jenož žid“. Njespožojny z tajkim njeluboscžiwym wotmotwenjom wustupi Pius z woza, pomhalsche njemócnoho sam do woza zběhacž, dowjeze joho domoj a pósta jomu potom bóržy swojoho lěčarja a trěbnje wothladanje.

Krótka wotmotwa.

Junu pjatl pschindže cuzownik do hoscženca a kazasche sebi póstne jěžje. Hoscžencač naspomni jomu z posměwtajenjom: „Kaž so mi zda, ščež truty katholic.“ Cuzownik wotmotwi: Pscheczjelo, starajče so za mój hčódný žotk, nic wo moju wěru.“ Wobahnbjeny hoscžencač nóżlowasche do kuchinje.

Oktober,

w i n o w c (31 dnjow).

Stónčžka

Měsacžka

Měsacžkowe
přehměnjenja.
Wjedro.

úteb. znamjo
šhadž. h. m.
šh. m.

úteb. znamjo
šhadž. h. m.
šh. m.

1 Sobotu || Remigia; Bereny, knj. (Ž. 304) ☽ || 6 0 5 37 || 141 948

Scž.: Najmješča kaznja we zakonju. Mat. 22, 34—46.

2 Njedzelu || 17. nj. po Swjtk. Rozarias. Mar. ☽ || 6 2 5 35 || 238 1046
3 Póndzelu || Jozefa z Kupertina ☽ || 6 3 5 33 || 325 1152
4 Wutoru || Franciska z Assisi ☽ || 6 5 5 31 || 4 1 pońnóc
5 Erjedu || Placida, m.; Peregriny, kn. (Ž. 377) ☽ || 6 7 5 29 || 430 1 2
6 Štwórtk || Brunona, wuzn. ☽ || 6 9 5 27 || 454 2 13
7 Pjatk || † Marka, bamža (Ž. 412) ☽ || 6 11 5 24 || 514 3 23
8 Sobotu || Brighy, wud. ☽ || 6 12 5 21 || 533 4 31

Scž.: Jězus wustrowi jicznitowoho. Mat. 9, 1—8.

9 Njedzelu || 18. njedž. po Swjatkach ☽ || 6 13 5 19 || 550 5 38
10 Póndzelu || Franciska z Borgia ☽ || 6 15 5 17 || 6 9 6 45
11 Wutoru || Gereona, m. (Ž. 295) ☽ || 6 17 5 15 || 6 28 7 51
12 Erjedu || Matksimiliana, b. m. (Ž. 269) ☽ || 6 19 5 13 || 6 50 8 56
13 Štwórtk || Eduarda; Theofila (Ž. 185) ☽ || 6 20 5 11 || 7 16 10 1
14 Pjatk || † Kallista I., bamž (Ž. 205) ☽ || 6 22 5 9 || 7 47 11 5
15 Sobotu || Zabwigi, wud. ☽ || 6 24 5 7 || 8 24 pšhip.

Scž.: Kwasna hošćina krala. Mat. 22, 1—14.

16 Njedzelu || 19. njedž. po Swjatkach ☽ || 6 26 5 5 || 9 12 1 2
17 Póndzelu || Florentina, biff. ☽ || 6 28 5 2 || 10 8 1 52
18 Wutoru || Łukascha, sežen. (Ž. 122) ☽ || 6 29 4 59 || 11 14 2 32
19 Erjedu || Pětra z Alfantary, wuzn. ☽ || 6 30 4 57 || pońnóc 3 7
20 Štwórtk || Jana z Kanta, wuzn. ☽ || 6 32 4 56 || 0 26 3 37
21 Pjatk || † Wórschule a tow., knj. mrtr. ☽ || 6 34 4 54 || 1 43 4 3
22 Sobotu || Severa, b.; Šilipa, b. (Ž. 344) ☽ || 6 36 4 52 || 3 5 4 27

Scž.: Jězus wustrowi kralkowoho šyna. Jan. 4, 46—53.

23 Njedzelu || 20. njedž. po Swjatkach ☽ || 6 37 4 50 || 4 28 4 49
24 Póndzelu || Mafaela, arcjandž. ☽ || 6 39 4 48 || 5 54 5 13
25 Wutoru || Krispina, mrtr. (Ž. 299) ☽ || 6 41 4 46 || 7 21 5 40
26 Erjedu || Ewarista (Ž. 148); Luciana (Ž. 224) ☽ || 6 43 4 44 || 8 48 6 11
27 Štwórtk || Florentia, martr. ☽ || 6 45 4 42 || 10 13 6 50
28 Pjatk || † Symana a Judy, j. (Ž. 124, 125) ☽ || 6 46 4 41 || 11 29 7 38
29 Sobotu || Eusebije, knj., mrtr. ☽ || 6 48 4 39 || pšhip. 8 36

Scž.: Njesmilny wotrocžk. Mat. 18, 23—35.

30 Njedzelu || 21. njedž. po Swjatkach ☽ || 9 49 4 37 || 1 26 9 41
31 Póndzelu || Wolfganga, biff. ☽ || 6 51 4 35 || 2 6 10 52

☾ Přeni bértk
1. okt. noc 10 h.
17 min.

☼ Stary měš.
9. okt. pop. 2 h.
40 min.

☾ Pošl. bértk.
17. okt. wječ. 7 h.
11 min.

☼ Mědy měš.
24. okt. pop. 4 h.
33 min.

☾ Přeni bértk
31. okt. dop. 8 h.
59 min.

Móžne wjedro.

Přenje tšl dny
jafne, ale trochu
žymne; 4. a 5. čzo-
přo; 7. desčč; 8.
hač 14. pošhmu-
rjene a žymne; 15.
wěšfiojte a desč-
čjojte; 17. wětr a
šněh; 19. njewob-
stajne; 21.—27.
šhlny desčč; 28.
a 29. rjenje; 30.
a 31. pošhmurjene
a žymne.

Wopomnjenja
hódné dny.

1. dawki za wo-
palensfu po-
tkabnicu.

15. paršhonski a
rjemješniški
dawki.

1.—9. Lipil.

- 3. Hucjina (st.; tl.)
Djernacijy (st.; tl.).
- 5. Njeswacizbilo (st.)
- 6. Muzajow (wotm.)
- 10. Kubij (st.; tl.)
Kulow (st.; tl.)
Schrachow (st.;
- 17. Wóspork (st.)
Kinspork (st.).
- 18. Kinspork (tl.).
- 19. Rakacy (st.; zit.).
- 20. Zhorjalc (wotm.)
- 22. Krosno (st.).
- 24. Galschtrow (st.; tl.)
Dreždžany, star. měst. (tl.)
Krosno (tl.).
- 27. Ortrand (st.).
- 28. Ortrand (tl.).
- 29. Budyschin (st. tl.)
Kuland (st.).
- 31. Kuland (tl.).

- 1. Z Khrósczje pschipołdnju 12. wotkhad processiona na Kulow, hódž wo- tolo 5. wjeczor nutswjedzenjo. W Kulowje so popołdnju (kaž tež chly scžěhowacy tydžen) spowjedž slyšči.
- 2. W Radworju wopomnjenjo poswjeczenja cyrkwie abo fermušča. Po nychporje nychpor po mormych. — W Kulowje titularny swjedžen bratrstwa „swjatoho rozari- ja“ z dospołnym wotpuštjom pschěz chle wosom dnų. — Pschipołdnju 1/21 wotkhad khrósczjanskoho processiona z Kulowa. — Popołdnju we Kulowje wobkhad wokoto města. W Radworju wot dzensa hačž do Wapory njedzelske a swjedzenste kemšče rano 6, dopołdnj 9. hódž.
- 3. W Radw. rano matutin a laudes „po mormych“; rekwiem a „libera“ pschěz marami.
- 5. W Klóschtrje a Kóž. dosp. wotpušt na swj. Placida.
- 7. 14. 21. w Radworju pjatkowna pobožnosćž bratrstwa (kaž 7. januara.)
- 9. W Kulowje wopomnjenjo poswjeczenja cyrkwie (fermušča). Druhni wotpušt. Něm- ste přédowanjo njeje dopołdnja. Na bož. mschi bože Čžělo wustajene. Nychpor z němstkim přédowanjom a rozarijemi.
- 10. W Kulowje rano 1/25 matutin „po mormych“, rekwiem, Libera. Wot dzensa hačž do 7. novembra w Kulowje džělawe dnų kemšče 1/26 a 1/29.
- 16. We Wotrowje wopomnjenjo poswjeczenja cyrkwie (fermušča); do božeje mschě přédowanjo; na bož. mschi a na nychporje bože Čžělo wustajene. Nychpor „po mor- mych“ z wobkhadom na kerchow.
- 17. We Wotrowje rano, matutin a laudes „po mormych“; 7. wobkhad na kerchow; rek- wiem a Libera.
- 21. W Klóschtrje druha fermušča; popołdnju serbske přédowanjo. W Kulowje dosp. wotp. škapulira.
- 22. Póstinų džen khrósczjanskje wosady.
- 23. W Khrósczjicach wopomnjenjo poswjeczenja cyrkwie (fermušča). Na božeje mschi Bože Čžělo wustajene. Popołdnju nychpor „po mormych“.
- 24. W Khróscž. rano matutin a laudes „po mormych“; wobkhad na kerchow, rekwiem, Libera.
- 27. W Kulowst. wosadye wigilų póit.
- 28. Swjaty džěn (w Budyschinje na njedzeli pschepoženy, w Khrósczjicach pschikazany wosadny swjedžen). W Khróscž., Klóschtrje, Kóžencze a Kulowje nychpor. — W Kul. dosp. wotp. škapulira.

Wuzitt jatmožny.

Theodosius, abt we Antiochii, dawasche kóž- dy zeleny schtwórit, na kotrunjž khubži a sychoty so sthadžowachu, kóždo- mu městu měru žita, wina a mjedu. Po jeho smjerczi nastla wulki hłod, a tohodla zanje- chachu te same lěto tu jatmožnu, kotraž běšče pod Theodosiom wosch- njo byta. Dnyž poz- džišcho bróžnje watewri- cy, namakachu žita sta- žene a dyrbjachu je do morsa czisnjč. Tu rje- tny nomų abt bratram: „Njedchamų tu prjeda- wšchu jatmožnu dacž a někt stazy so nam džę- sacžtrócz wjacų. A šhto smų pschi tym dohly?“

Němų.

Zwudowjena burowka dyrbjesche sebi někotrych czeladnikow džeržecz, dokelž běchu džęczi hščzje njedorosčene. Wotročk mějesche wajchnjo, njeschwarne węcų bledjicz a druzy tomu tež swoje stowczko pschidawachu. Burowcy běšče to jara žel, dokelž widžesche, kaž džęczi wczipnje na njoho postkuchachu. Zeje napominanja ničžo njepomhachu. Žunu, hdyž za wo- bjedom sebžachu, stupi němų człowjel do jstwy. Dokelž rycžecz njemóžesche, požazowasche na schku a na swój hort. Burowka lidny jemu něšto jědže do talerja a staji jón na kachlowu žawku. Mjěz tym zo proschēt jědžesche, hladasche čželebž na njoho a wotročk prajesche: „To je tola zł, hdyž człowjel rycžecz njemóže; tajki je čas žiwjenja bity.“

Burowka prajesche: „Haj, prawje masch; rycž je wulki dar boži; njemóžemy so Bohu za nju dobžakowacž. Tola tónle człowjel zmęje něhdy wjele mjenje zamokwjecz, džyli mų. Haj, jomu je lępie, džyli někotromųžkuli, kotryž móže rycžecz. Wotročko, ty budžesch sebi na smjertnym kóžu snadž pschecz, zo bě němų byt. Rozemisch drje, šhto męnju.“

November,

nazymniš (30 dnjow).

Stóneczka

Měšacžka

Měšacžkowe
přcheměnenja.
Wjedro.

		Stóneczka		Měšacžka			
		wjeb. znamjo	škadž. h. m.	škow. h. m.	wjeb. znamjo		škadž. h. m.
1 Wutoru	Wščitlich Swjatyh		6 53	4 33		2 36	počnóc
2 Srjedu	Wščitlich škudnych duschow		6 55	4 31		3 1	0 2
3 Štwórtk	Malachia, bisk.		6 56	4 29		3 22	1 13
4 Pjatt	† Korle Woromejskoho		6 58	4 28		3 41	2 22
5 Sobotu	Šilžbjety, macž. s. Jana		7 0	4 26		3 58	3 28

Scž.: Wo dańskim pjenježu. Mat. 22, 15—21.

6 Njedzelu	22. njedž. po Swjatkach		7 1	4 25		4 15	4 35
7 Póndzelu	Wilibrorda, bisk.		7 3	4 23		4 34	5 41
8 Wutoru	Štyryjoch krónowan. (ž. 352)		7 5	4 22		4 54	6 47
9 Srjedu	Poswjecz. cyrkw. Salvatora		7 6	4 20		5 18	7 53
10 Štwórtk	Šandrija Abelinskoho		7 8	4 19		5 47	8 57
11 Pjatt	† Měrcžina, biskopa		7 10	4 17		6 22	9 59
12 Sobotu	Šivina, b., martr.		7 12	4 15		7 6	10 58

Scž.: Šězus wožimi Žairowu džowku. Mat. 9, 18—26.

13 Njedzelu	23. njedž. po Swjatkach		7 14	4 14		7 58	11 49
14 Póndzelu	Měrcžina, bamža		7 15	4 12		9 1	pišhip.
15 Wutoru	Wopomnj. Šězus. čžetpjenja		7 16	4 11		10 9	1 9
16 Srjedu	Šerty; Ottmara; Edmunda		7 18	4 10		11 21	1 39
17 Štwórtk	Šrjehorja džiwycžin. (ž. 262)		7 20	4 8		počnóc	2 4
18 Pjatt	† Alfea a Zachea, m. (ž. 331)		7 22	4 7		0 38	2 28
19 Sobotu	Šilžbjety, kral. wuheršt.		7 23	4 6		1 57	2 51

Scž.: Zapuščěnjjo Jeruzalema, Mat. 24, 15—35.

20 Njedzelu	24. a poslednja njedž. po Swj.		7 25	4 5		3 20	3 13
21 Póndzelu	Woprowanja swj. Marije. (ž. 34)		7 27	4 4		4 45	3 37
22 Wutoru	Cecilije (ž. 209); Filemona (ž. 182)		7 29	4 2		6 12	4 4
23 Srjedu	Štim. (ž. 138); Felicity (ž. 162)		7 30	4 1		7 40	4 39
24 Štwórtk	Poswj. cyrk. s. Pětra a Pawola		7 32	4 0		9 3	5 23
25 Pjatt	†* Šhatyrny, knj. martr. (ž. 384)		7 33	3 59		10 17	6 18
26 Sobotu	Jana wot škřiža, wuzn.		7 34	3 58		11 17	7 23

Scž.: Znamjenja přšed sudnym dnjom. Łut. 21, 25—33.

27 Njedzelu	Prěnja njedžela adventa		7 36	3 57		pišhip.	8 34
28 Póndzelu	Šrjehorja III., bamža		7 37	3 57		0 39	9 48
29 Wutoru	Saturn. a Maura, m. (ž. 221)		7 39	3 56		1 7	11 1
30 Srjedu	Šandrija, jap. (ž. 82)		7 40	3 55		1 29	počnóc

Poměrnošč w dowolentch wěcach.

Hdžž bě swjata Šilžbjeta hiščěje młoda, rejwawše wona kaž druže młode holec raby, tola wobkěžbowawše pšči tym kaž pšči druhich wjeselach prawu měru; pščetož hdžž bě junu reju wurejwata, prajesče wona, hdžž ju k dalšich rejam namotwjachu: „Žena je doščž za swět, te druže spušćěju k čžěčži Šhrystusowej“.

☾ Stary mėš.
8. nov. dop. 8 h.
29 min.

☾ Póšl. bėrtll
16. nov. dop. 9 h.
51 min.

☾ Młody mėš.
23. nov. rano 2 h.
18 min.

☾ Prěni bėrtll
29. nov. noč 11
hódž. 31 min.

Móžne wjedro.

Započnje so ze
žymu; 8. hačž 14.
beščějuje; 16. sněh
a beščěž; 17. hačž
20. beščěž; wot
23. čžopto; 29. nje-
wobštajne wjedro.

**Wopomnjenja
hóbdne dnj.**

1. kral. dawki.
18. počutny pjatt.

Šaž je pščiščto,
taž je pščesčto. —
Tež bohaty pščech
njewě, ščto po nim
herbuje. — Na wěr-
nosčž njetriješasč
wjele škowom. —
Wotočo je dale, ru-
nje najbliže.

1. Bart (st.).
2. Njeswacziško (st.; len.).
- Kadeburg (st.).
3. Kadeburg (st.).
7. Dreždžany Friedrihstadt (st.).
8. Wulkeždžary (st.).
14. Rychbach (st.; fl.).
- Stokpin (st.; fl.).
16. Kafech (st.; žit.).
21. Wóspork (st.; fl.).
22. Kadeburg (st.).
26. Žitawa (st.; fl.).

Dobre pšchedznamjo.

Bur, kiž wjele do wschelakich hlupnych pšch-wérkow džeržeske, jědžeske z wotrocžkom do lěsa. Wotrocžk prajeske burej: „Tamle běži zajac pšchez puč“. Bur zawróczi konje a wóž, prajicy: „To je njezbožowne znamjo, hdyž zajac puč pšchěbhnje. Doma mam tak něšto muzne čimicž.“

Nazajtra zasy do lěsa jědžeschtaj a wjelt jimaj puč pšchěbžza. „To je dobre znamjo“, rjekny bur; „to na zbožo pokazuje.“ Dojewšči do lěsa wupšchahnyšchtaj konja a puschězišchtaj na pastwu. Hdyž běšchtaj sebi drjema narubatoj, džěšče wotrocžk po wóž, ale kač so stroži, hdyž so dohlada, zo je wjelt konja stoncował. Bru-dny bur měnjese: „Nic zajac, ale wjelt běšče wina mojoho njezboža.“

1. Pšchilazany swjaty džen z nychporom. W Njebj. a Wotr. Bože Čžěšo wustajene (Wotr. tež popoždnu). Po swjebzenskich nychporoch wschubžom nychpor po mormych; we Wotr. a Kul. a Njebj. wobšhad na kerchow; w Njebj. na kerchowje rozarije. — W Kul. dosp. wotpusit škapulira.
2. Chrkwínski swjaty džen. Wschubžom matutin a laudes (w Njebj. jeno laudes) po mormych, rekwiem a libera; w Khróscž., Kalb. a Wotr. do božeje mschě wobšhad na kerchow.
4. 11. 18. 25. w Radworju pšatkowna pobožnosć bratrstwa (kaž 7. januara.)
5. W Radworju so popoždnu wot 3 hodž. spowjěz slyšči.
6. W Njebjelčjacach wopomnjenje poswjeczenja chrkwie (fermuscha); po nychporje nychpor po mormych a wobšhad na kerchow. — We Ždžeri dopoždnuja 9 fermuschne bože služby. — W Radworju swjebžen bratrstwa „Žezusoweje smjertneje styšnosće“. Dospołny wotpusit; dopoždnuja Bože Čžěšo wustajene; po nychp. wobšhad wołoko chrkwie a mješacžna pobožnosć bratrstwa. W Kul. dosp. wotpusit „po mormych“; dopoždnuja bratrstwe přědowanjo a wobšhad.
7. W Njebj. ¾7 laudes „po mormych“; rekwiem, libera. Wot dženja hač do swj. Matija w Kulowje džělawy džen kemsche 6. a 9.
11. Pšchilazany swjaty džen njebjelčjanskeje wofady; na božej mschi Bože Čžěšo wustajene; přědowanjo; nychp.
13. W Klóštrje a Róž. dosp. wotp. na wschěch Swjatyh z rjadu cisterciensow. Wopomnjenje poswjeczenja tachantseje chrkwie w Budyščinje (fermuscha).
20. Wopomnjenje poswjeczenja chrkwie w Kalbicach (fermuscha). Po nychporje nychpor po mormych. — W Kul. dosp. wotp. škapulira.
21. W Kalbicach rano matutin a laudes „po mormych“; wobšhad na kerchow; rekwiem, libera.
24. W Kul. dosp. wotp. škapulira.
25. Pšchilazany swjaty džen ralbiczanskeje wofady z nychporom.
27. Spoczatk chrkwínskeho lěta abo advent (pšchilhad). Njebžele a swjate dny adventa su ranšche kemsche kaž hewal.
27. W Dreždžanach serbske přědowanjo.
28. A wschitke druge džělawe dny adventa su w Khróscžicach, Njebjelčjacach, Radworju a Kulowje rano 5 hodž.; w Budyščinje, Kalbicach, Wotrowje, Klóštrje a Róžencze rano 6 hodž. „Zutnje“. — W Kulowje wigilny póst.
30. Swjaty džen (we Budyščinje na nježelu pšchepołożeny). W Klóštrje, Róžencze, Kulowje nychpor. W Kulowje dosp. japoschtolsti wotp. rozarija.

Wobwjesheny běži.

Mordar bu na schibjenču wobwjesheny. W nočy džěchu tam něloti mužojo nimo na hermanč do njebalokocho města. Dohladawšči so na wobwjeshenoho, zawořachu na njoho: „Póji sobu na hermanč“. Po khwilcy so na nich zawořa: „dščakajće, du sobu“. Mužojo so njemalo strožichu a počžachu bježčž. Tamny bježeske za nimi a wofasche: „čžakajće, čžakajće tola“. Z dycha wuběženi pšchiběžachu do města a powjedachu, zo wobwjeshene za nimi běži.

Me to njebšče wobwjeshenc, ale cuzownik, kiž tež na hermanč džěšče. Nóc běšče jomu na schiju pšchischa a běšče so zabkudžit a mucžny do kerka lehnny, kiž běšče njebaloko schibjenč. Na jich wofanjo běšče wotuczit a wjeřoty za nimi bježat, zo by we towarstwje žahe na hermanč trjehit.

December,

hodownik (31 dnjow).

Słoneczka			Miesiączka			Miesiączkowe pschemienjenia. Wjedro.
nieb. znami.	skhadz. h. m.	kwom. h. m.	nieb. znami.	skhadz. h. m.	kwom. h. m.	

1 Śwórtk	Eligia, biskopa		7 42	3 55		1 49	0 10
2 Pjatk	† Pauliny, knj. (Ż. 240)		7 44	3 54		2 6	1 19
3 Sobotu	Franciska Xawerskoho		7 45	3 54		2 23	2 26

Scz.: Janowe poselstwo pola Jezusa. Mat. 11, 2—10.

4 Njedzelu	2. njedz. adventa; Worb. (Ż. 212)		7 46	3 53		2 40	3 31
5 Póndzelu	Bibiany; Krispiny (Ż. 373)		7 48	3 53		3 0	4 37
6 Wutoru	Mikławischa, bisk. (Ż. 407)		7 49	3 52		3 22	5 43
7 Srjedu	Agathona, mtr.		7 50	3 52		3 49	6 48
8 Śwórtk	Njewobl. podj. s. Marije		7 51	3 52		4 22	7 53
9 Pjatk	† Pëtra Chrysol; Leof. (Ż. 366)		7 52	3 52		5 4	8 53
10 Sobotu	Melchjada (Ż. 399); Eulafie (Ż. 365)		7 53	3 52		5 53	9 47

Scz.: Janowe śwëdzenjo wo Jezusu. Jan. 1, 19—28.

11 Njedzelu	3. njedz. adventa		7 54	3 52		6 52	10 33
12 Póndzelu	Damasa; Makara		7 55	3 52		7 58	11 12
13 Wutoru	Lucije, knj. m. (Ż. 360)		7 56	3 52		9 9	11 44
14 Srjedu	†* Herona, m. (Ż. 216)		7 57	3 52		10 22	pschip.
15 Śwórtk	Chrystiany, służ. (Ż. 409)		7 58	3 52		11 39	0 34
16 Pjatk	†* Eusebia Bercefsk. (Ż. 544)		7 59	3 52		pońnoc	0 55
17 Sobotu	†* Gratiana, bisk.		8 0	3 52		0 56	1 15

Scz.: Jan prëduje pokutu. Łuf. 3, 1—6.

18 Njedzelu	4. njedz. adventa		8 0	3 53		2 17	1 37
19 Póndzelu	Nemesia, martr. (Ż. 217)		8 1	3 53		3 40	2 2
20 Wutoru	Filogonia, bisk.		8 1	3 54		5 6	2 32
21 Srjedu	Domascha, jap. (Ż. 118)		8 2	3 54		6 30	3 10
22 Śwórtk	Flawiana, mtr.		8 3	3 55		7 50	3 59
23 Pjatk	† Viktorije, knj. m. (Ż. 218)		8 3	3 56		8 59	4 59
24 Sobotu	†* Watorżicu. Dyrchorja, m. (Ż. 361)		8 4	3 56		9 54	6 9

Scz.: Jezus we Bethlehemje narobżeny. Łuf. 2, 1—14.

25 Njedzelu	Bożi dzień naroda Jezusow.		8 5	3 57		10 36	7 25
26 Póndzelu	Schczëpana , prënj. mtr. (Ż. 71)		8 5	3 57		11 8	8 40
27 Wutoru	Jana , jap. czen. (Ż. 140)		8 5	3 58		11 33	9 54
28 Srjedu	Njewinow. dżëczatkow (Ż. 52)		8 5	3 59		11 54	11 4
29 Śwórtk	Domascha kanturensk.		8 5	3 59		pschip.	pońnoc
30 Pjatk	† Sabina, bisk. m. (Ż. 361)		8 5	4 0		0 29	0 13
31 Sobotu	Sylwestra I., banija (Ż. 409)		8 5	4 1		0 47	1 29

Stary mës.
8. decbr. rano 3. h.
37 min.

Poši. bërtk
15. dec. wjecz. 10.
hodz. 8 min.

Mëłody mës.
22. dec. pop. 1. h.
18 min.

Prëni bërtk
29. dec. pop. 5. h.
36 min.

22. dec. noy w 1.
hodz. zapocëtk
zyny.

22. dec. pschip. 12.
hodz. 29. min.
hacj pop. 2. h.
58 m. podżëlne
(9, s palcow)
zacëmiczo słónc.
22. dec. najkrótschi
dżeń (7. hodz.
52 min.)

Móžne wjedro.
Hacj do 7. snëh
z njewobstajnym
wjedrom; wot 8.
zyny czas; 10.—
12. thëtrje zyma;
13. a 14. snëh, ale
mjëhsche wjedro;
16.—20. jasne a
zymne, potom snëh
a zyma hacj do
tónca.

Wopomnjenja
hóodne dnj.
12. narodny dżeń
3. M. tr. Jana.
14. 16. 17. kwatbr.
31. kcal. renta.

Schtóž so wjele kwali, rady wjele njemóže. — Kwal, ale njepschelkwal. —
tomu cjesej, schtóž ju wë znjesz. — Schtóž cjeszej rozdawa, zas cjeszej dostawa. —
stara knjeni. — Proscheř zawidza proscheřej. — Masch prawje, ale ja njecham.

5. Biskopich (fl.).
 6. Bart (len.).
 7. Njeswacziško (fl.; len.).
 Eisenberg (fl.; fl.).
 13. Kuland (fl.).
 19. Drezdžany.
 21. Kafecy (fl.; žit.).
 Mužakow (fl.).
 24. Wojerecy (fl.; fl.).

Staraj so tež za swoju czeleď!

Kral Ludwik Pobožny starashe so za dobre počinki w svojim hrodze. Wón prafješhe so často za zabjerženjom tych, kotriž mějachu službu pola njoho. Dawashe-li shtó pohorscht, bu bóržy wotehnaty. „Zadyn“, prajeshe wón, „kotryž Boži zakon začepje, njesimě w mojim hrodze bydlicž; ja čcu jenož služownikow mječ, kiž swojomu Božu radu słuža a stajnje po tym pucju khobža, kotryž je wón we Jezusu Khrystu nam wschtitkim pokazat.“

Kónc zwadh.

Wjez dwěmaj hólcomaj zběže so zwada, tak zo sebi stónčnje wóškow wumjetowacž počeschtaj. „Nó nětk budze bóržy kónc zwadh, prajeshe něchtó, wonaj so hižo hačo bližej pscheczelej postrowjaj.“

1. a druhe džekawe dni hač do 24. Jutnje kaž 28 novembra.
 2. 9. 16. 23. 30 w Kadworju pjatkowna pobožnosć bratrstwa (kaž 7. januara.)
 3. 10. 17. 24. 31. w Kóženecze wječor po 5 hodž. wječorna pobožnosć k česći swj. Marije.
 4. W Kadworju a Kulowje mėsacžna ujedžela (kaž 2. januara.)
 8. **Pšchikazany swjaty džen** z nychporom w Budyšč. serb., Kłóschtrje, Kóženecze, Kulowje (skapulir) dosp. wotpušt. We Njebj. dopođnja, we Wotrowje dopođnja a popođnju bože Čžělo wustajene. W Kulowje titularny swjetžen „swj. Marijinoho towarstwa knježnow“ z dospólnym wotpuštkom za sobustawy.
 14. 16. 17. póst suchich dnjow.
 16. — 24. wschědnje we Kadworju po jutnjach (tež njedzeli a swjaty džen) bože Čžělo wustajene a Nowena k česći 9 mėsacow swj. Marije.
 18. Njedžela po suchich dujach; w Kadw. dosp. wotpušt; w Khróscž., Kadw., Kalb. Kulowje kaž 13. měrca.
 15. W Njebj., a Kulowje kaž 14. měrca.
 21. Swjaty džen (w Bud. na njedzeli pschepoženy); w Kłóschtrje, Kóž., Kulowje nychpor. W Kul. dosp. japoschtolški wotpušt rozarija.
 24. Pateržica. Póstny džen. W Kadworju rano swjatocžne wobzamknjenjo Noweny; na božej mschi bože Čžělo wustajene; po Nowenje „Te Deum.“ Dopođnja w Kadw. tħbž. pobožnosć bratrstwa.
 25. **Pšchikazany swjaty džen.** W počnoch přenje bože služby; w Khróscžich ½12 rano 6, dop. 9. boža mscha; dop. bože Čžělo wustajene. — W Budyšč. 3 matutin, boža mscha. — W Njebj. 12. 7. 9. boža mscha; dop. bože Čžělo wustajene; pop. 2. řacj. nychpor. — W Kadw. 12. 6. a 9. boža mscha; dospólny wotpušt romskich stationow. — Kalb. 12; 6. 9. boža mscha; dopođ. bože Čžělo wustajene. — Wotr. 12., ½7, 9 boža mscha, dop. a pop. Čžělo bože wustajene. — W Kłóschtr. 12 noč matutin a boža mscha; ¼10 wulka boža mscha z němškim přėdowanjom; popođnju serbske přėdowanjo. — W Kóž. 12., 6. a 9. boža mscha. — W Kul. w noč 12. matutin, boža mscha; druha 5., tšecža 9; — dospólny wotpušt skapulira.
 26. **Pšchikazany swjaty džen** z nychporom: po přėdowanju požohnowanjo žitow. W Kulowje pschipođnju započatk swjeczenja domow.
 27. Swjaty džen; po přėdowanju požohnowanjo a wnbželenjo wina swj. Jana; w Kłóschtrje, Kóženecze, Kulowje nychpor.
 31. W Wotrowje popođnju 5 hodž. „Te Deum“ k wobzamknjenju lėta.

Nadžija na Boža.

Žly njescheczel dchšhe swjatu Khatrnu ze Sieny k zadwėlowanju zawjesč, jej do myšlow dawajo, zo je jeje pobožne žiwjenjo jenož falschna, njewužitna a wopacžna swjatoscž. Khatrna pak njedashe so zakłudžicž, stajeshe swoju nadžiju na Božu smilnosć a prajeshe: „Wěno, nještym drje w mojim žiwjenjom wjele dobroho čjmita, ale tola doměrjam so mojomu křizowanomu zbóžnijej a nadžiju so, zo budu pschěz joho swjatu krej wot mojih hřchow wuczisčjena.“ Pschěz tajte wotmyšljenja a pohnuwanja budu žte spytowanja wotpokazane.

Wjērchojo europiſkich krajow.

1) **Aŭſt:** 48,28 □ mil; 197,041 wobydler; wójwoda Leopold, rodź. 1 okt. 1794. — 2) **Badenska:** 275,064 □ mil; 1,434,970 wobydler; wulkowójwoda Bje-
drich, rodź. 9. sept. 1826. — 3) **Bajerſka:** 1381,55 □ mil; 4,824,421 wobydler; kral Ludwik II., rodź. 25. aug. 1845. — 4) **Belgiſka:** 534,03 □ mil; 4,984,451 wobydler; kral Leopold II., rodź. 9. ĥapr. 1835. — 5) **Braunſchweig:** 67,022 □ mil; 303,401 wobydler; wój-
woda Wilhelm, rodź. 25. ĥapr. 1806. — 6) **Bremen:** 4,676 □ mil; 109, 572 wobydler; ſwobodne město. — 7) **Chrkwinſki ſtat:** 214,12 □ mil; 720000 wob.; bamž Pius IX. (Jan ĥrabja Maſtai Ferreti); rodź. 13. meje 1792; wuzwol. 16. jun. 1846. — 8) **Čjorna Ĥora (Montenegro):** 80,4 □ mil; 196,238 wobydler; wjerch Mitkawſch I. Pětrowič, rodź. 1840. — 9) **Danſka:** 696 □ mil; 1,717,802 wobydler; (we kolonijach 4097,5 mil ž 108,983 wobydler.); kral Chryſtian IX., rodź. 8 ĥapr. 1818. — 10) **Francóžſka:** 9,850,47 □ mil; 38,192,064 wobydler; (w kolonijach 15,139,72 □ mil ž 5,512,110 wob.); ĥězor Ludwik Napoleon III., rodź. 20. ĥapr. 1808. — 11) **Grichijſka:** 910,28 □ mil; 1,348,522 wobydler; kral Jurij I., rodź. 24. dec. 1845. — 12) **Hamburg:** 7,32 □ mil; 305,196 wobydler; ſwobodne město. — 13) **Ĥeſenſka:** 139,65 □ mil; 823,138 wobydler; wulkowój-
woda Ludwik III., rodź. 9. jun. 1806. — 14) **Holland:** (Nizozemſka): 596,40 □ mil; 3,592,416 wobydler; Luſ-
ſemburg: 46,6 □ mil ž 199,958 wobydler; (w kolonijach 33,439,31 □ mil ž 20,914,315 wobydler.); kral Wilhelm III. rodź. 18. febr. 1817. — 15) **Italska:** 5166,21 □ mil; 24,368,787 wobydler; kral Viktor Emanuel II., rodź. 14. mērc 1820. — 16) **Jendželſka:** 5762,35 □ mil; 30,157,473 wobydler; (w kolonijach 246,468,24 □ mil ž 207,406,356 wobydler.); kralowna Viktoria I., rodź. 24 meje 1819. — 17) **Lichtenſtein:** 2,0 □ mil; 7,994 wobydler; wjerch Franc Jan II., rodź. 5. okt. 1840; 18) **Lippe-Deſmold:** 26,6 □ mil; 111,352 wobydler; wjerch Leopold, rodź. 1. sept. 1821. — 19) **Lippe-Schauen-
burg:** 8,05 □ mil; 31,186 wobydler; wjerch Adolf, rodź. 1. aug. 1817 (kath). — 20) **Lübek:** 5,05 □ mil. 48,538 wobydler; ſwob. město. — 21) **Meklenburg-Schwerin:** 244,12 □ mil; 560,618 wobydler; wulkowójwoda Bjedrich Franc II., rodź. 28. febr. 1823. — 22) **Meklenburg-Strelig:** 49,49 □ mil; 28,770 wobydler; wulkowójwoda Bjedrich Wilhelm, rodź. 17. okt. 1819. — 23) **Oldenburg:** 116,22 □ mil; 315,622 wobydler; wulkowójwoda Pětr, rodź. 8. jul. 1827. — 24) **Portugalska:** 1716,49 □ mil; 3,986,558 wobydler; (na ĥupach a w kolonijach 34,888,04 □ mil ž 11,244,149 wobydler.); kral Ludwik Filip, rodź. 13. okt. 1838. (kath.) 25) **Prufka:** 6387,632 □ mil; 24,043,296 wobydler; kral Wilhelm I., rodź. 22. mērc 1797. — 26) **Rakuska:** ciſtlejthawſka: 5452,53 □ mil ž 20,204,497 wobydler;

translejthanska 5,853,33 □ mil ž 15,318,775 wobydler; (13 Šowjanow je w ctyej Rakuskej 16,212,168.) — ĥě-
zor a kral Franc Šóžef I., rodź. 18. aug. 1830. (kath.) 27) **Reuſſ-Grēiz:** 4,99 □ mil; 43,889 wobydler; wjerch Ĥeinrich XXI., rodź. 28. mērc 1846. — 28) **Reuſſ-Schleiz:** 15,06 □ mil; 88,097 wob.; wjerch Ĥeinrich XIV., rodź. 18. meje 1832. — 29) **Rumunſka:** Moſdawa: 867 □ mil; 1,463,927 wob.; Waſadja: 1330 □ mil; 2,400,921 wob.; wjerch Korla I., rodź. 28 ĥapr. 1839. 30) **Ruſka:** 99,185,73 □ mil; 68,411,540 wob.; (w Azii 280779,87 □ mil; 9,133,230 wob.); ĥězor Alek-
ſander II., rodź. 29. ĥapr. 1818. — 31) **Sakſka:** 271,83 □ mil; 2,423,401 wob.; (ž tutych je 51,470 Serbow.) kral Jan, rodź. 12. dec. 1801. woženj. 21. nov. 1822 ž Amaliu, dźowku bajerſkeho krala Matſja Šóžefa, rodź. 13. nov. 1801; na trón pſchijſchof 9. aug. 1854. — Kronprync Albert, rodź. 23. ĥapr. 1828, woženj. 18. jun. 1853 ž Karolu wot Waſa, rodź. aug. 1833. — Pryncesna Šilžbjeta, rodź. 4. febr. 1830, wudata wójwodze Ferdinandej wot Genua. — Prync Jurij, rodź. 8. aug. 1833, woženj. 11. meje 1859 ž Hanu Mariju, ſetru portugalskeho krala Ludwika, rodź. 21. jul. 1843; jeju dźěci su: Mathilda, rodź. 19. mērc 1863; Bjedrich, rodź. 25. meje 1865; Marija, rodź. 31. meje 1867; Jan Jurij, rodź. 10. jul. 1869. 32) **Sachſen-Altenburg:** 24 □ mil; 141,426 wob.; wójwoda Ernt, rodź. 16. sept. 1826. — 33) **Sachſen-Koburg-Gotha:** 35,73 □ mil; 168,735 wob.; wój-
woda Ernt II., rodź. 21. jun. 1818. — 34) **Sachſen-Meinigen:** 44,07 □ mil; 180,335 wob.; wójwoda Jurij II., rodź. 2. ĥapr. 1820. — 35) **Sachſen-Wei-
mar-Eiſenach:** 66,03 □ mil; 283,044 wob.; wulkowójwoda Korla Aleksander, rodź. 24. jan. 1818. — 36) **Serbijſka:** 791 □ mil; 1,222,000 wob.; wjerch Milan IV. Obrenowić, rodź. 4. aug. 1852. — 37) **Španiſka:** 9200,4 □ mil; 16,302,625 wobydler; (w kolonijach 7,762,73 □ mil; 6,363,297 wob.); — 38) **Šwahjearſka:** 739,51 □ mil; 2,510,494 wob.; republika. — 39) **Šwarzburg-Rudolſtadt:** 17,58 □ mil; 75,074 wob.; wjerch Albert, rodź. 30 ĥapr. 1798. — 40) **Šwarzburg-Sondershausen:** 15,63 □ mil; 67,500 wob.; wjerch Günther Bjedrich Korla II., rodź. 24. sept. 1801. — 41) **Šwejdowſka (ž Norwegſkej):** 13,825,02 □ mil; 5,897,159 wob.; kral Korla XV., rodź. 3. meje 1823. — 42) **Turkowſka:** 6302,5 □ mil; 10,510,000 wob.; (w Azii 31,632 □ mil; 16,460,000 wob.); ſultan Abbul Aziz, rodź. 9. febr. 1830. 43) **Waldef:** 20,36 □ mil; 56,805 wob.; wjerch Jurij V., rodź. 14. jan. 1831. — 44) **Württembergſka:** 354,23 □ mil; 1,778,479 wob.; kral Korla I., rod. 6. mērc 1823.

Muschka swjatojanska.

1.

Zhščna starošč.

Tužny lětni džen běšče so k wjeczoru nakhilik. Wščudžom běšče czicho po sprócnym dženškim dźele. Gospodar, czeladnik a dźelaczet hotowasche so k skódomu wotpoczintej. Jeno Marja njemyšlesche na spanjo, ale sedzješche pschi wotewrjcnym wotnjeschku jnadneje stwiczi a hladasche do zahrodki, kotraž so wokoło kšęzi wupščesčerašče. Rano běšče tam trawu pošyła a psched wjeczorum sthopiła. Lubozna wón čerstwoho syna pjelnjesche wjeczorny powětr. Na modrych njebiesach swěčješche mšaczk a hladasche pschěz wofno do stwiczi. Cuny wěšiczk hrastasche z winowymi kopjenami, kotrež kšęzchne scženy krynachu. Pschi wofnje stejješche schěščlětny Surk a hladasche z jasnym wobčkom na wjeczornu krajinu.

Wboha žóniša sedzješche tu, hato by wotpoczowala, ale njemyšlesche na wotpoczúnjenje, hacžrunje běšče cyly džen cžejch dźelaka. Zhščna starošč wobczęješche jej wutroba. Wjeczerjecz jej njeskódbješche: schliczta mtoła z nadrbjcnym kšlěbom stojješche psched njej na blidku, ale jeno nětotre kšiczi běšče pojědka. Tež Surkej so jěšč njechasche, hdyž swoju macž tak zrudna widzješche. Potožiwšči kšicu poča z macžerju pšacaj.

Marja běšče halle wot nalěča z wudowu. Nje-wobohi muž, jedyn najródniščich a najpilniščich we wy, běšče jebi pschěz dźelawošč z zlutniwošč telto nahromadžik, zo móžješche sebi kšęzku ze zahrodki a póikom kupicz. Tola wobkhowa na nej hiščęžę něščto dołha. Zelenu zahrodu běšče ze sčtomikami wosjadžak, kotrež nětko hižom rjane pšody njesechu. Za mandželstu běšče sebi Marju wuzwolik, kšudu syrotu, kotraž po starščimaj ničzo njemějšche, hacž dobru, kšęczanjstu cžahnidbu: w cylej wy mješješche kšwalbu pobožneje, pilneje a póczčimeje holec. Jeju mandželstwo pschi wščitkej kšudobje zbožowne, dokelž běščtaj we bohabojošči žiwaj a mješješčtaj bože žohnowanjo.

Naħle wobroczi so we jeju domje zbožo, hdyž kšowjaca khorosč wjes napadny a Michala na khorę tožo a stónčnje do kšęczę položi. Marja hladasche joho we khorosč mo dnjo a w noč, ale lědym běšče muža zahrbjebała, sthorje sama a wučęlny lědym smjerczi.

Pschěz dwoju khorosč běšče muza do domu pschisščla a wboha wudowa mješješche nětko swoju kšęzku žhubicz. Zeje njebohi muž běšče dołhe lęta pola, najbohatsčoho bura wy, swěcnje kšuzik. Tón

běšče k kupjenju kšęzi tsi sta schěšnakow počęzik, zo dyrbi kóžde lęto pjecz a dwacęzi schěšnakow zapłaczicz a runje tak wjele pola njoho wotdželacz. Michal běšče tele wumęnenjo hacž do swojeje khorosčę džeržak, tak zo po smjerczi jeno poł sta schěšnakow dołha zawostaji. Wščitko to běšče Marji derje znate.

Tamny bur wumrje w tymšawnym cžasu a na tusamu khorosč, kaž Michal. Žoho herbaj, džowka a pschikhodny syn, namakasčtaj we burowych papjerach tež Michakowe dołžne pismo wo tšioch stach schěšnakow. Dokelž bur z nimaj wo tutej naležnosčzi ženje ryczak njeběšche, njewjedzščtoj ničzo wo tym a žadasčtaj nětko wot Marje cyke pjenjehy. Nastrožana wudowa powjedasche a wobtruczješche psched božej wšchohowědomnosčju, zo njebohi muž wščitko hacž do poł sta schěšnakow wotplaczik a wotdželak. Tola jeje ryczę jej ničzo nje-pomhachu. Młody bur mjenowasche ju žetharnn a wobstozji ju. Dokelž Marja psched sudništwom dopokazacz njemóžješche, zo je sčto wotplaczene, bu cyly dołh na nju waleny. Bur žadasche pjenjehy a dokelž Marja ničzo njemějšche, cžerjješche na pschedaczjo kšęzi. Klecjo proščješche Marja a Surk pomhášče prošęč. Próštwy a šlyž bęchu podarmo, młody bur so nje-dasche naproščę.

2.

Dobry tróšcht.

Z bojošču myšlesche Marja pschi swojim dźele na pschedaczjo lubeje kšęzi. Z tym so zmęrowasche, zo snadž tola hiščęžę něščto cžasa we swojim domje pschębwyacz móže; tež tale nadžija so žhubi. Džensa psched wjeczorum běšče jej susod žewik, zo budže kšęzta jutje pschedawana. Žoho dla dha sedzješche tak zrudna pschi wofnje a pohladowasche k mōdrym njebiesam, hladasche na swojoho synka a ronješche horce šlyž. Zrudna cžiščina knjěžješche we stwicžę.

Kaž ze zrudnoho sona wouczšiwšči poča Marja ždychowacz: „Lubny Božo, tak dha sym džensa posledne syho ze zahrody dźelaka. Wščnje, kiž sym džensa z wiščenki za Surja schęcipala, su poslednje pšody, kotrež wužiwamy ze sčtomikow, kiž je nan z tajšej prócu fa nas sadžak. Džensa snadž tudy poslednju nóc wotpoczujemoj. Jutse hižom budže kšęzka někomu cuzomu pschisščęč a tón naj snadž hnydom z njeje wupožaza. Bóh je wě, hdyž jutse hospodu namakamoj. Snadž budžemoj pod hołym njebjom wotpoczowacz dyrbjeć.“ Tak ždychowasche pschi sebi a huščiščoho ronjahn so šlyž po wobłędnjcnymaj licomaj.

W tym stupi Surk bliže a rjelnj z pšacžitym

hłosom swojej maczeri: „Njepłakaj tał jara, luba maczi, hewat dyrnbju tež płakacź a njemóžu z tobu poruchczęć. Njewěšć dha wjacny, sčto luby nant prajesće, prjedy hacź tamle na łožu mumrje? Wón rjetny: Njepłakajtaj tał jara. Wóh je wótc wbohich wudowow a syrotow. Wofajtaj so ł njomu w nuzy a wón waj zastara. — Tak wón prajesće; abo nic?“

„Daj, lube džěćo,“ wotmołwi macź. „Tak je.“ Zash rjetny hólczec: „Sčto dha tał dołho płacęšć. Prosch luboho Woha a pomha tebi. Hdyž bęch z nantom we lěsu, hdžęž wón drjewo kałasće, nješym ženje dołho płakał, hdyž bęšće mi něsčto zwadzito, hdyž bęch hłódnny abo hdyž bęch sebi czerń zakłól. Tu njeplakach, ale běžach ł nanej a proschach jocho, a wón wotpołoži seleru a dasće mi kšlěba abo wuczahny mi czerń. Tak rady a spěšnje tež luby Wóh pomha. Njeje tał twjerdeje wutrobny, kaž tamny bohatty bur, kotrohož kleczo wo smilnosć proschachmoj a kotryž bę najnajradšcho ze jstwy wustorkač. Abó mēnisch, zo Wóh njeje dosć bohatty, zo móhł namaj pomhacź? Se bohatschi, dylki wšchitcy burja hromadže. Pohladaj jeno z wotnom: jomu kšuscha mēsacź a wšchitke hwěždki. Ran je mi czašto prajil: jomu chly swět kšuscha. Čžoho dla dyrnbjałoj płakacź a so rudžicź? Bój, hcemoj luboho Woha proshcź; pomha namaj wěšće. Započń ty a ja hcu tebi pomhacź. Wěšće pola njoho wjacny wuczanimoj, hacź pola bohatocho bura.“

„Dobre džěćo, prawje masč,“ rjetny maczer a rědsće so slyžy ronjachu a z tróšchtom so wutroba pjelnicź pocza. Ztyhnywšchi rucy zloži wólžnej woczi ł njebjū a tež hólczec rucęny ztyhny. Maczer pocza so modlicź a hólczatko prajesće kóžde słowo za njej: „Luby wótcze we njebjesach, hlej tudy wbohu maczer a jeje džěćo. Šhuda wudowa a syrotka ł tebi zdychujetaj. Smej we wulkej nuzy a nimamoj na zemi žadny wuczeł. Tvoja wutroba je polna smilnosće. Ty sam sy prajil: wofaj so ke mni we nuzy a ja tebe wumóžu. Proshymoj tebe, njedaj naju z tuteje kšěžki wustorkacź, njedaj wbohej syrotcy wótcowste herbstwo wotewzacź. Sy-li pał we swojej njepšchěšlědžitej, najmudrišćej a najdobrocziwšćej radže to na naju dopuščajil — o dha daj namaj na swojej wulkej a jchěrotej zemi někajste druhe město namafacź. Zaliń namaj trošcht do wutrobny, zo so njeby z horjom pučnyła, hdyž pschi wotkhadže posledni króć na swoju kšěžku pohladnjemoj.“

Marja njemóžesće słowcžła wjacny wuprajicź a

mjelczęšće, ze slyžojtmaj wocjomaj ł njebjū hladajšo. Na dobo zawoła Zurf z wupšchestrjenej rucžku pokazujo: „Maczi, hladaj, sčto to je? tamle swěcžta lěta, tamle hwěždka lěta. Tamle pschi wofnje zlětuje! Šižon lečzi do jstwy. Kał rjenje so bęšćęzi, hlej, ze zelenojtej swětkošću. Nětko znoschuje so ł wjerčej. D, to je rjane!“

„To je swjatojanska musčka, luby Zurf,“ rjetny maczer. „Wodnjio je to mały, njenahladny brucź, ale w nočy so z džiwnej swětkošću bęšćęzi.“

Zurf so woprašča: „Smēm sebi ju popadnyč? njebudu so tola na tutej swěcžcy wopalicź?“

„Ně, ta njepali,“ rjetny maczer a posmēwnjenje rozjasni jeje wuplakane woblíčzo. „Popadń sebi ju a wobhladaaj. To je tež džiw božeje wšchohomócnosće.“

Zahnywšchi na wšchitku zrudobu kowjesće hólczec muštku, kotraž pał pschi zemi, pał podlídōm, pał pod stółom lělasće. Šižon wupšchestrje Zurf rucžku, zo by ju hrabnył — ale musčka bęšće prječ a spodny kašćęza sšhowana, kotryž pschi scženje stojesće. Zurf hladasće spodny kašćęza a wofasće: „Widžu ju, tamle sedži, cyle pschi scženje a so bęšćęzi, ale njemóžu ju dosahnyč, rucžka je mi krótká.“

„Doczajaj kšwilku, musčka zash wuleczi,“ tróšchtowasće macź hólczka. Šhwilku Zurf pschihladowasće. Potom stupi ł maczeri a proshesće: „Luba maczi, wucžehń mi ju abo wotčehń kašćęz trochu wot scženy, zo móhł sebi ju popadnyč.“

Marja stany a wotčęže kašćęz a Zurf popadny sebi swoju musčku a položil ju na dlón a pschi wobhladowanju mējesće tajku radošć, hačo by to najwofobnišchi poklad był.

3.

Njenadžita pomoc.

Marja bęšće so pschi wotčęhńjenju kašćęza na něsčto druhe dohladała. Mjez kašćęzom a scženu bęšće něsčto ł zemi padnyło. Zběhnywšchi to wona wótfse zawoła: „Mój Wóžo, nětko je namaj pomhane. To je protyka wot zańdzenoho lěta, kotruz slyw tał dołho podarmo pytała. Mēnjach hižon, zo je so w czaŝu mojeje khorosće zhubita. Nětko so wupokaza, zo je nan pjenjezy zapłacajil, kotrež wote mnje žadaja. Sčto bę sebi tola myslil, zo protyka zaby staroho kašćęza tčzi, kotryž smy z kšěžku sobu kupil.“

Šnydnym zaswěczi swěcu a pschehlada protyku z wjeselnymi slyzami: Tam bęšće swěru zapisane, sčto bęšće njebohi muž na započatku lěta hiščęze wot

tamnych iſjoch ſtow doſzny woſtał a ſchto beſche we tutym lécze wotpłacził a wotdźelał. Na kóncu ſtojeſche wot tamnoho bura napifane, zo je Michal hiſchécze poł ſta ſchěſnalow doſzny.

Z wjeſtoſeſzu wopſchimny maczer ſwojoho hóléczka a prajeſche: „Surko, dźakuj ſo tež ty lubomu Bohu. Nětko njetrjebamoj ze ſwojoho wobhydlenja wuczahnyč, ale ſmémoj tudy woſtač.“

„Gaj“, pſchiftaji hóléczec, „na tym ſym ja wina. Njeběch-li tebe proſyl, zo by kaſchč wotczahnyła, njeběche knihu tam namaſala. Budžiſche tam hiſchécze ſto lět tečala.“

Marja pſchiftaji: „Rube dźéczo, to je Bóh čzinił. Prózba mje pſchima, hdyž na to myſlu. Glej, hdyž ſo ze ſylzami modlachmój, pſchilečza ſwětka muſchta a poſazowafche namaj puč, hdyž beſche piſmo ſchowane. Zawěrnó, Bóh wſchitko wodži, tež najſnadniſche wěcti. Woža pſchewidžomocč nad uami knježi. Wjez božoho wjedženja njepadnje wóſta z naſcheje hłowy. Spominaj na to čzas ſwojoho žiwjenja a dowěrjej ſo jomu pſchecy, wofebje we čzaſu nuzy a tyſchnoſčje. Wón móže pomhač a wumóžič. Wyrune tež ſwojoho jandžela z njebjes njepoſkał, móže ł nam pſchěz lětacu muſchtu porhčezč.“

Marja njemóžeſche čyku nóc wuſnyč. Rano zahe poda ſo na puč na ſudniſtwo. Sudnił powoła herbow. Włody bu pſchipozna prawoſč piſma a hańbowafche ſo, zo je žonu pſchew ſudniſtwom hańk hafo zekharnu jebačtu. Sudnił jomu naſpomni, zo ſo jomu pſchilſuſcha, žonje načzinjenu hańbu a zrudobu někał narunacž. Bur ſo njewobaraſche.

Hdyž beſche wudowa čyky podawł tamnoho wječzora wupowjedała, kał je ſo modliła a pſchěz ſwja-tojanku muſchtu puč ł wopiſmej namaſala, rjeſny ſudnił we wutrobje hnuty: „To je porſt boži. Bóh je wamaj pomhał.“

Włody bur pał prajeſche: „Kał to je. Bóh je wótc wudowow a ſyrotow, a wě je wječič. Wodaž mi, zo ſym ſyrowy napſchecžo tebi był. To je był zmył. R narunanju zrudoby ſpuſchčžu tebi poſta ſchěſnalow. Pſchidžjeſch-li hdy do nuzy, pſchidž jeno łe mni a budu tebi pomhač. Nětko wiđžu, zo Bóh toho njewopuſchčži, kiž ſo jomu dowěrja. Jomu ſo dowěrječ je poſkał, kiž je wjacny winoſty hač wſchitka bohatoſč. A bych-li ja hdy do nuzy pſchilſchol, abo moja žona zrudowika abo moje dźěčzi woſyročile: njed Bóh tež nam pomha, kał je tebi pomhał.“

A ſudnił jomu prajeſche: „Dowěrjej ſo runje tał

krucze Bohu a ſluž jomu, kaž tale wudowa, a tež ty doſtanjeſch wot njoho pomoc we prawym čzaſu.“

Swjata Marija, wučezł hrěſchnikow.

Riſcheczanſkej mandželſkej zawoſtajiſchtaj po ſebi dźowěčičku Beatricu, kotrejž beſchtaj zahe luboſč ł póczziwoſčji a pobožnoſčji zaſchčžepiłoj. Dźowěčička čzeſczowafche wofebje tež najzbožniſchu knježnu Mariju. Rědym beſche Beatrica woſyročička, khwataſche ł wobrozej ſwiateje Marije a proſcheſche maczer božu, zo čenyła tež jeje maczer byč. Wiſchědnje wopytowafche khapakku tuteje ſwojeje „maczerje“, wnebjefche ju z pólnymi rózičkami a wuſpěwa pobožny khěrluſch.

Junu tam tež kleczeſche a ſpěwafche ſwój wječzorny ſpěw. Nadobo ſkychefche někoho pſchincž, a pſchesta ſpěwacž. Wohladnywſchi ſo wuhlada muža, kotryž ſo jej bližeſche. Khwatajcy hóléczka ſtany. Wuž pał rjeſny: „Sym tebe ſnadž naſtrožal?“

„Trochu!“ wotmołwi Beatrica. „Wiſchědnje ſem pſchilhadžam, wudebju z rózičkami wobraz ſwojeje maczerje a wuſpěwam ſwój khěrluſch. Čherče ſo tež wy tudy pomodlicž?“

Ze ſměchom wotmołwi tamny: „Něhdy beč tež tajki blažny, kaž ty a ſym pſchew tajtimi wobrazami ſpěwał a ſo modlił. Tón čzas je nimo. Wužej njepſchilſtoji, pſchew žónſkej ſwoje koleno zhibnyč.“

„D njeryččje tał wo mojej maczeri. Ze tał dobročzima napschecžo kóždomu, ſchtož ju lubuje,“ rjeſny hóléczka.

Wuž: „Prawje tał; njecham dha tał ryčezč, hdyž tebe to rudži. Znajefch mje?“

„Ně,“ wotmołwi wona.

Wón: „Sym Karlo Benzonni.“

Stróžiwſchi ſo padny hóléczka ł zemi, a wuſpcheſčěraſche ručny napschecžo njomu, kaž by joho proſnyč čenyła. „Schto tſchepotaſch, hłupa hólca? Sy ſnadž wo mni ſchto ſkychala?“ wopraſcha ſo cuzy.

„Wo wami ſkychala?“ rjeſny hóléczka a wuſtupi kaž z noweje khrobłojčzu napjelnjena: „Kotry Italian njeje wo Karlo Benzonje ſkychał? Karlo Benzonni, kotrohož wječziwoſčž žanych mjezow nima, kotrohož mjeno čyky kraj naſtrožuje, kotrohož pſcheczełojd ſu za naſ čježi prut. Wo wami njedyrbjała ſkychčž? Dopomnječžo na waſ je mje w nočy ze ſpanja wubudžalo a jeno, hdyž ſo we ſtraſche z kſchizom woznamjenič a waſ Mariji, kiž je wučezł hrěſchnikow poručič, namaſačy zaſny wotpocžinł.“

4
„Pšhestań,“ zawoła rubjeźnik; „njewab' lawa ł hñewej. Trjebam jeno kłownyč a z lěsa wala so moji towaršchojo a z tobu je so stało.“

Holcźka wotmołwi: „To njebudźešć činič. Karło Benzoni, spomiń na swoju młodosć, na čas swojeje njewinowatošće. Nimašć dha žaneje maczerje wjac?“

Tu zhubiču so mroli z rubjeźnikowoho woblicźa a slyža so jomu we wóčku blyšćešće. Želnosć bě wubudźena a kužoł slyżow zasly wotewrjeny. Beatrica pytny joho pohnućo. Nowa nadźija napjelnješe jeje wutrobu. Pobožna holcźka jomu dale ryczeše: „Tale slyža mi dopokazuje, zo je was dopomnjećo na waschu młodosć momjehećiko. O spominajeće na lubošć a bološć našćeje maczerje. Wobželujće swoje hrěchi. Marija za was prosy. Połaknjeće so a modlicze so zo mnu!“

Na kolenje podnywšči a kšyžik we rukomaj wysofo dźeržo spěwasche holcžo krasnu modlitwu: „Spomiń, o najdobrocziwscha knježna Marija; nihdy njebu slyšchane, zo je wopuščěny był, sčtožkuli pod twój zaslit wučekny, wo twoju pomoc wołasche a wo twoju zastupnu próstwu proscheše. Z tajšej dowěru zbudźeny kawatam ł tebi, o maczeł, o knježna knježnow. Tebi so bližu a steju hrěšnik z dychujcy pšched tobu. Njezacpěj moje skowa, a maczeł Skowa, ale slyš mje hnadnje a wuslyš mje. — Z Dola slyżow so ł Tebi wołam. Stoj pšči mni we wschitkich mojich nuzach nětko a kždy čas, wosebje we hodzinje mojeje smjercze. O smilna, o dobrocziwa, a słodka knježna Marija.“

Hdyž so Beatrica po skónčenju modlitwy wogladny, klečesche horby muž zady njeje a wjele slyżow bježesche z joho woczow na zemju. Na dobo stany, wutorhny jej kšyžik z rukow a czełny do kerkow. Beatrica wróći so domoj a modlesche so duch.

Łeta so minychu a Beatrica bě dorosłka. We kšyžtrje pobožnych knježnow pytasche a namaka tón měr, kotryž je we swěće tak žadny. Wuznamneje pobožnosće dla běchu ju sotry za swoju wjeršnicu (Oberin) wuzwolile. Zunu bu do jstwy zawołana, hdžej smě so z cuznymi ryczeč. Tam čakasche cuznik na nju a postrowi ju ze skowami: „Wóh tebe žohnuj, moja dźowka. Njeznajesć mje wjac?“

Wotkrywšči swoje woblicze hladasche na nju — Karło Benzoni a wuczahny kšyžik a poda jón knježnje, prajicy: „Karło Benzoni je jón tebi wzał — bratr Francisćus dawa jón tebi zasly. Wóh žohnuj moju wumožektu.“

Z tuthmi skowami wotendže, kiž běsche na zastupnu próstwu Marije pšchez božu hnadu zasly Boha namakał.

Swjaty Basilius a židowski lěkar.

Swjaty Basilius Wulki mějesche židowskoho lěkarja Žozefa, kotrohož chysche radny ł kšesćjanstkej wěrje wobroczič. Často ryczeše lěkarjej wo wěrnosćach kšesćjanstwa, kotrež je Žezus, wot profetow do přědka wozjemjeny Messias, wučik. Wopominasche jomu džitny, kotrež je Syn boži ł wobkrućenju swojeje wučby skutkował. Tola wschitka próca zdasche so po darmo nakožena byč. Lěkar wotmołwesche Basilej zwjestscha: „Žid tym so narodžil, Žid čcu wumrjec.“*)

Basilia napadny czeška chorosć a zesłabi joho cychoho. Basilius pósta po swojoho lěkarja a prajesche: „Mój pšheczeło, tak zo mnu stoji?“ Lěkar joho pšchepyta a bórzy spózna, zo so žiwjenje kóncej bliži, a rjekny tohodla skuzownikam: „Pšchihotujće, sčtož je ł pohrjebej trěbne; wón je na smjercž hotowy.“

Basilius běsche tute skowa zaslyšchał a rjekny lěkarjej: „Ty njewěšć, sčto rycišć.“ Lěkar wotmołwi: „Žene skóncu dženja z druhim zesładža: lědym jednu hodzinu hišće budže twoja duscha we swojim zeistim domje bydlicž.“

Basilius pohladny lěkarjej kručze do woczow a rjekny: „Sčto, hdyž dženja njewumru?“

Lěkar wotmołwi: „To pšhecrocžuje moey pšchiroby. Khwatajch wobstaraj swój dom a swoju cyrkej, pšchetož tudy njebudźešć wjac pšchenocowacž.“

Basilius: „Je-li tola jutřišchoho dnja doczacam, sčto česčć potom činič?“

Lěkar: „Dha čcu ja wumrjecž.“

Basilius: „To rěka, česčć hrědej wumrjecž, zo by we Khrystusu woziwil.“

Lěkar: „Kožmju, sčto mēnišć. Z pšchifahu slubju, zo so z cychym swojim domom kšeczič dam, je-li tebe jutse w tymle času žiwoho namakam.“

Žid wotendže kručze pšchewědčěny, zo Basilia wjac žiwoho njewohlada. Mjez tym so Basilius ł Bohu modlesche a proschesche, zo chcy jomu žiwjenje podlěšć a Žida pšchez to ł prawej wěrje pšchijesć.

*) Je to jara zmylně, wopacžne a sčkódně zamowjenjo a wurycž. Za wěrnosću dyrbišć so pytač, a namakawšči ju, z cychej wutrobu pšchijecž, byrnje wscho časne woprowacž dyrbjak. Za narodženjo we błudach sebi njemóžesć; zwostawanjo we błudze je twoja wina a žmješć je zamotwecž.

Vasilius doživi drugi džen. Židovski lékař so nje-
mało džiwašče, hdyž jošo hiščče žimoho nadebže. Na
kolenje padnywšči wuzna: „Twió Wóh je wěrnie wulki!
Poruč, a tym hotomy, ze swojej swójbu swjatu kšččeńcu
dostač. Póščel mi po mészniſa.“

Hdyž Wasilius žida, kotrohož běšče hižon prjedy
we wěrnoščach rozwučik, tak hnutošo widžesche, rjekny:
„Čjoho dla chceš jenoho z mojiš mészniſow mész?
Za sam dču džensa tebe z twojim domom zjawnje we
cyrkwi kšččic.“ Wasilius stany sam z kóža, džesche
do cyrkwie a kšččiješče Žida we pschitumnošči wjele
luda a da jomu mjeno „San.“ Doſonjawišči tónle
swjaty skutk wróci so domoj, lehny so a wumrije we
šnjezu.

P. T.

Rhorosče pčzolow.

Něhdžkuli nastanje pčzolarrej škoda pschez wotem-
rečo pčzolow, tať zo so rój zesłabi a kólcž cyle wotem-
remje. Pčzola nima dołhe žiwjenjo, wobščkóđzi so
lóhcy na swojich wulětach abo padnje do močy njepsc-
czelow, kotšž jej za žiwjenjom djeja. Tež khorosče
stónčza njerědko jich krótko žiwjenjo. Pčzolarrej so za-
leži, tele khorosče znač a pčzoly po móžnošči zash
wulětowacž.

1. Zła khorosč za pčzoly je čerwjena. Pčzokli
wonješchwarnja pschez židki njerjad kólcž, płašty a so
fame. Rhorosč sama je kšétrje zesłabi, lěpjaty njerjad
zalěpi jim kščiblešča. Hrozna wón napjelni kólcž.
Smjerd pschibjera, čzim bóle, hdyž su džěrki kólcža tať
zatyfane a zalěpiene, zo čjerstwý powětr do njoho za-
stupič njemóže. Z toho pscheńdže khorosč tež na
strome pčzokli a móže we krótkim času cych rój
zemrjecž. Čerwjena napaduje pčzoly we zažnym na-
lěčzu. Wimu tuteje khorosče su sebi wšchelato wu-
škadowali. Někotři pschipisuja ju kčenju wjerjebiny a
wjaza, abo nowomu mjedej. Ale to njemóže wina byčž;
wšchal wšchitte pčzokli, kiž wot tajkich kčenjom wuži-
waja, nješkhorja, ale mjez wjele kólcžemi namať so
druhdy jeno jedny khorý.

Tať dha ma so wina khorosče w něčim druhim
phtacž a su hłowne winty čerwjeny wosebje sčěšowace.
Dokhotrajaca žyma bjez rjaných nalětných dnjom, stajne
hrozne wjedro pschez dołhi čas nalěčza njedowoli pčzo-
lam, swoje wurjedženjo psched kólcžom doſonjecž. Pčzoly
zanješchwarnja sebi kólcž a škhorja. Dalscha wina čer-
wjeny móže byčž njedostatk wosta, pschetož k pčzoklinej
cyrobje skušča nužnje tež wóst.

Čerwjena napadnje pčzoly najbóle we žymných
kólcžach, kotrež na žymu dočž wobwarnowane njebudny.
Pčzoly so zazhymnja a zeschkóđza sebi pschez lizanje
włohi, kiž so na sčěnkach nashda, a bóržy žieni so
strašna khorosč. Wubudža so pčzoly z moču ze
žymškoho spanja, dha so wo swój mēd naboja, kotryž
k žymškej cyrobje trjebaja; z kšwatfom tošo dla kóžba
telšo mjedu do so nashda, sčtož jeno móže, ale dyrbi
pschejēdenjo z čježkej khorosčju, haj z wjetšcha ze swo-
jim žiwjeńčžkom zapkačicž.

Najlěpje zadžewašch tutej khorosčji, hdyž mašch dočž
čjope kólcže, je w žymje psched mokrotu zakitašch a
pčzoly njetrejbawšchi ze spanja njebudžišch. Postaraj so
tež, zo čjerstwý powětr čjasčischo do kólcža zastupi.

Ze čerwjena hižon do pčzolow zajēta, je přenje
džeto, zo so kólcž wurjedži. Pschi tym móže pčzolať
pčzoklam pomhačž, hdyž wonješchwarnjene płašty wurēže.
Potom nakładže so do kólcža něščto čžisťch wóstowých
płaštow, kotrež su khorým pčzoklam lěfowna cyroba.
Zola njeje derje, tute płašty z druhých kólcžow bracž,
ale rozhladny pčzolať khowa sebi po kłukanju něščto
wóstowých płaštow, zo by je pschi potrebnosčji mēť.

K pošlínjenju móže so khorým pčzoklam židki mēť
podawacž, kotryž so takle pschihotuje: na kšanu do-
broho mjedu liť bērtk kšany wodny a dwē kšicy do-
broho wina, zwať tuto pomatu, wotčerpaj jeschč, daj
wustudnyč a staj jim we šklicžch. Tež rozpusčženy
cokorkand jim zesłóđzi a derje poštuži.

Nužje tať je selena woda dobry srēđk psche čer-
wjenu. Pčzoly tajku wodu jara phtaja.

2. Druha khorosč pčzolow je žhniky čerw (Faul-
brut). Ze to hnicžo čerwikow we pankach. Čer-
wik pať počžina hnicž, hdyž hubjeneje cyrobny dla zahinjē,
abo hdyž je ješto wopať položene, tať zo čerwik panku
pschekusacž njemóže, ale dyrbi so zaduščž. Dalscha wina
tajškoho hnicža je zastudženjo, kiž wosebje w žymným
časju nastanje, dofelž so pčzokli do kule zlēzeja a delne
płašty wopuščža.

Wot hniatoho čerwika počžnje tež jošo panť hnicž
a zahinjē cych płať. Hnicžo so bóle a bóle rozščērja,
nastaty smjerd woteczēri pčzokli, kotrež tež škhorja.

Tuteje khorosče so wobwarnujesch, hdyž mašch
čjopny, čžisťny a suchi kólcž a pčzoly z došahacej dobrej
cyrobu zastaracž.

Ze khorosč hižon wudyrka, dawaj pčzoklam mēť,
kiž je na horjeťa naspomnjene wašchnjo pschihotowany.
Hubjene, nječžiste smjerdžate płašty dyrbišch wurēzacž a
cych kólcž wurjedžicž. Běšče hnicžo cych kólcž psche-

zato, dyrbišch pčožy do druhoho, prozdnoho kótcja, pšchjadžicž a so wo nowu wopłódnjemu matku staracz. Starj kótcj wurjedž berje, wutřej jón z wonjatyhmi zelemi, n. pšch. z melisu a wutřkaj jón na někotry čas ze šnym. Tak so hniczo sferje zhubi. Pozdžišcho móžejch tam zašy pčožy mčž.

3. Žołcžina tykadłow je šhorosč, kotraž pčožy jara zestabi. Dytadle žótnjetaj na kóncu a počínataj so horjeka nabubnjecz, tež hłowa w přědku žótnije. Pčožka slabnje a nježběla. A pošlylnjenju dawaj taš pšchihotowanyměd, kaž bu horjeka prajene. Za něotre dny su pčožy zašy pošlynjene a strowe.

Kaž wšchudžom, płaczi tež pola šhorjch pčožow: čím zajo pomhašch, čím lóžo dopomhašch. Toho dla hladaj pilnje zaswojimi pčožami, zo by so bóržn dohla- dał, jeli jim šhto zwadži.

S. S.

Prošcherka.

We času wulkoho hłodu a drohoty pšchiridže na hroznyh žymškim dnju njeznata šhuda žónska do ně- kajše wšy a prošchese tam jatmožnu. Zeje drašta běšche čžista, ale jara wobnosčena a zapłatana. Šłowu měješche do wulkoho rubiščcja zawalenu, dofelž so jara šněh džěšche. Z prawicu zepjerasche so na kij, we le- wicy džeržesche starj kofč (forb). Škoro w kóždym domje podachu jej z wofnom něfajš dar. Wot něo- trjch bohathch ludži bu z njeľubnymi šłowami wotpoř- zana. Šhudy burik zawoľa ju do čjopjeje jštwy a bu- rowka poda jej wulki kruč tyľanca, kotřž běšche runje napjeřka. Z džalom woteidže wofšchewjena prošcherka.

Na druhi džei nastja we wšy wulke džiwano: wšchitjch ludžo běchu na knježi dwór k wječeri pšch- prošcheni. Šdžž do jštwy zastupichu, wohladachu blid- do poľne najlěpšich jedžow a zbofa doľhe blido, z wjele talerjemi. Na někotřch talerjach ležesche po kusku twjerdoho šhlěba, paľ něotre bėrny (neple) abo horšika muli, něotre běchu cyle prózdne.

Šrodowška knjeni zastupi do jštwy a poľaza kóž- domu hošcěj swoje město. Šdžž běchu so zeshdali, počja jim takle rječecž: „Za šym prošcherka, kotraž je wčjera pola was po prošcheni šhobžita. We tymle času, hđžž je za šhudjch taľ zľ, chchch wařchu dar- nimosč pošpntacž. Zeje šhudej čžłowjelaj staj mje wofšchewiřoj, taľ derje hačž zamožšchtaj. Toho dla budžetaj nětko zo mnu wječerjecž a dostanjetaj kóžde lěto na tymle dnju pjenježny dar. Wšy družj špo- kojce so z tym, šchtož seje mi wčjera podali a šchtož

tudj na talerjach zašy namařacž. Špominajce pšchi tym na to, zo něhdy we wčžnosčej tež tajku hoščinu žmječje, kařkuž sebi na zemi pšchihotujce.“

Zawiseje žda.

Štjo zawištni mužojo pucžowachu hromadže po kraju a namařachu wulki kruč žłotoho. Šhwatajch žlězechu z konjow a šhnychu so k poľadej, a wachowachu jón, dofelž žadny druhomu ničžo njepopšchese. Kóždy čžalašche na to, zo so druhimaj čžacaj wostubži a ščóncnje prózdnej wotendžetaj. Ale žadny njeidžesche, ale wo- řachu tam chly džei a chku nóc bjez jedže a picža a bjez španja a wudžerachu wocži na poľkad.

Nažajtra pšchijěcha wječř kraja do tutoho doľa a dohładawšchi so na nich, woprašča so, šchto su a šchto su a šchto čžinja. Prajachu: „Šym štjo zawištni a njevěny, kotromu ma namařany poľkad pšchisłušchecž.“ Kóždy so nadžijesche, zo wječř jomu poľkad pšchidžěli.

Wječř so přenjoho woprašča: „Kaľ zawištny dha šy?“

Tón wotmołwi: „Šym taľ zawištny, zo niřomu, tež swojomu džěšcju nic, žanu dobrotu wopokazacž nje- móžu.“

Druhi rječny: „Šym taľ zawištny, zo widjecž njemóžu, hđžž něčto něřomu dobrotu wopokaze.“

Třecji měnjšche: „Za njemóžu widjecž, hđžž so komu derje wjedže; haľ hñewam so, hđžž něčto mi dobrotu wopokaze.“

Wječř wotmołwi jim: „Ze-li tomu taľ, seje wšchitjch štjo šhori a njemóžce poľkad třebacž. Ale wot wařcheje šhorosče chcu kóždoho wumožicž. Přenjoho řadžu do jařwa; tam njetrjeba a njemóže niřomu žanu dobrotu wopokazacž. Druhomu dam wocži wu- řacaj: potom njevidži, zo so komu derje dže. Třecžoho pošcžeku do dobrocžerřkoho wuřtawa, hđžž wšchědnje dobrotu wopokazowane dořanje; na to njeh so do řnjercje hñewa. Namařany poľkad paľ řušča šhudym.“

Wudre wušudženjo dweju řřoržbow.

Pšchekupc Antonio běšche so pšchez wšchelafe nje- boža zadořžit. We wulkej nužy wobroczi so na dweju pšchecželow, kotřymajž běšche čžasto we pjenježnyh na- ležnosčach pomhaľ. Tutaj měješchtaj telko pjenjež, kaž řam třebasche. Jedny so z wulkej pšchecželmořcju za- mołwjesche a wobžarowasche jara, zo jomu pomhačž njemóže, dofelž ma runje wjele pjenjež wupłacžicž.

c) w tachantskiej chrłmi: f. Jakub Herrmann, dopoldniſki prędar, ryczer Albrechtowoho rjadu, (w tu ſhwilu administrator we Wotrowje); f. Jozef Dienſt, katecheta a wuczer we wuczerſkiej präparandže. d) na wuczeńſkich muſtawach: f. Hermann Blumenritt, direktor wuczerſkoho ſeminarja a präparandh; f. Pętr Školta, direktor tachantskeje wucžernje. — 2) w Brunowje: f. M. N. N. hrodowſki kaplan. 3) w Grunawje: f. Jakub Mröz, farar. — 4) w Königshainje: f. Pętr Richter, farar; f. Ernſt Kupky, kaplan. — 5) w Khróſcžicach: f. Jakub Barth, can. a farar; f. Jakub Werner, kaplan; f. Jan Nowak, druhi kaplan. — 6) w Marijnej Šwędbže: f. Dr. Jan Chryſtoſtomus Eiſelt, probſt; f. Aleksander Hiſchfel, kaplan; f. Innocenc Zawork, kaplan; f. Malachias Stingl, kaplan. — 7) w Marijnym Dole: f. Wendelin Müller, probſt; f. Ottmar Fiſcher, kaplan; f. Viktor Jenatſke. — 8) w Njebjelečžicach: f. Miſkawſch Smoła, farar. — 9) w Nowym Leutersdorfje: f. Anton Müller, farar. — 10) w Radworju: f. Jakub Nowak, farar; Handrij Dužman, kaplan. — 11) w Kalbicach: f. Jakub Benſch, farar; f. Jurij Luſcžanſki, kaplan. — 12) w Reichenawje: f. Pawol Keime, farar. — 13) w Róžencze: f. Ludwik Angermanu, administrator; f. Tadej Ratuſch, kooperator. — 14) w Seitendorfje, f. Korla Junge, can. a farar; — 15) we Strahwaldže: f. Franc Kral, hrodowſki kaplan a miſſionar za Zitanu. — 16) w Ščeračowje: f. Jakub Zur, farar; f. Bruno Friebel, kaplan. — 17) we Wojtrowcu (Dſtrih): f. Miſchal Kolla, farar; f. Jan Heidrich, kaplan; Miſchal Kóla, druhi kaplan. — 18) we Wotrowje: f. Jakub Wels, farar. — Pſchiſp.: we Pražy we ſerbskim ſeminarju: f. Jozef Pallmann, präſes.

B. 3 drežďžanſkeje diöceſh.

1) w Drežďžanach a) kralowſke dwórſke duchownſtwa: f. Jozef Müller, dwórſki kaplan a präſes konſiſtoria; f. Emil Heine, kan. budhſch., dwórſki prędar; f. Jozef Štěpanek, dwórſki kaplan; f. Engelbert Seul, dwórſki kaplan kralowny Marije; f. Ludwik Wahl, zaſtupny dwórſki prędar. b) we ſtarých Drežďžanach: f. Franc Bernert, can. farar; f. Anton Drežďner, kaplan, direktor ſchule piſki „Queckbrunnen“, adminiſtr. ſyrotneho muſtawa. — R. Jakub Buk, kaplan, präſes bratřtwa Jęzufoweje ſmjertneje ſiſt-

noſeže, direktor progymnaſia; f. Jozef Weiss, kaplan, njebžeſki raiſchi prędar; f. Korla Maaž, kaplan a präfekt kapelných hólčžatow; — f. Vincenc Šlegel, kaplan a direktor hlowneje wucžernje; — f. Anton Buk, kaplan, katecheta a ſwježeſki raiſchi prędar; — f. Jozef Plewka, kaplan a profeſſor we progymnaſiu. c) w nowych Drežďžanach: f. Anton Zeller, farar. d) we Friedrichſtadt: f. Hubert Titlbach, farar. e) we Jozefinim muſtawje: Herman Ludger Potthoff, kralowſki kaplan; f. Jozef Hillebrandt, inſpektor. f) na wotpocžintu: f. Pętr Nowak, kan. budhſch., ryczer Albrechtowoho rjadu; f. Auguſt Arlt. — 2) w Annabergu: f. Miſkawſch Womčerk (Šhäfer), farar. — 3) w Ćwikawje: f. Jan Reipert, farar. — 4) we Rheimnicach: f. Eduard Machačžek, farar; f. Heinrich Salm, kaplan. — 5) we Freibergu: f. Emil Hoſſmanu, ſarſki administrator. — 6) w Hubertusburgu: f. Korla Järſch, farar. — 7) we Lipſku: f. Franc Stolle, can. farar; f. Jozef Zuhr, kaplan; Richard Salm, druhi kaplan. — 8) we Miſchnje: f. Korla Pętr Will, ſarſki administrator. — 9) we Pirnje: f. Pętr Krecžmer, farar. — 10) we Plawnje: Jan Müller.

C. 3 wróſtawſkeje diöceſh.

Joho miłoſež najdoſt. f. Heinrich Förſter, wjerchbiſkop we Wróſtawje (Breslau).

We Kulowje: a) ſarſke duchownſtwa: f. Franc Šchneider, farar a duchowny radčžer; f. Jakub Womčerk, kaplan. b) we ſchułſkim muſtawje: f. Heinrich Ledžbor, direktor.

Zapiſt ſchułſkich wucžerjow.

A. 3 budhſchinskeje diöceſh.

1) we Budhſchinje: a) we nęmſkeje ſchuli: f. Eduard Neubner; f. Jozef Schmidek; f. Franc Lemmer. b) we ſerbskeje ſchuli: f. Korla Wolf; c) we wuczerſkeje präparandže: f. A. Bergmann. — 2) we Blumbergu: f. Julius Bergmann. — 3) we Ćjornecach: f. Jakub Kral. — 4) we Grunawje: f. Jozef Bergmann; f. Ernſt Wünſche. — 5) we Kamjencu (Spittel): f. Miſk. Wech. — 6) we Königshainje: f. Korla Tſchiederl; f. Miſkawſch Bur. — 7) we Kulowje: f. Auguſt Bräuer. — 8) we Khróſcžicach: f. Jakub Petajſch; f. Jan

August Jenciž. — 9) we Marijnej Swězbje: wucza Kšofthrske knježny holczata. — 10) we Marijnym Dole wucza Kšofthrske knježny holczata. — 11) we Rjebjelczicach: f. Boschij Nowak. — 12) we Nowym Leutersdorfje: f. Wjacław Eichler. — 13) we Radworju: f. Handrij Bräuer; f. Jakub Kral. — 14) we Kalbicach: f. Miklamsch Picka. — 15) we Reichenawje: f. August Lorenz. — 16) we Róžencje: f. Hanschtyň Hauffa. — 17) we Rusdorfje: f. Eduard Kammler. — 18) we Seitendorfje: f. Tobias Pofelt; f. Julius Bergmann. — 19) we Scherachowje: f. Franc Jozef Stoh; f. Anton Seifert; f. Adolf Stoh. — 20) we Schunowje: f. Franc Kleiber. — 21) we Wortkecach: f. Herman Jurk. — 22) we Wostrowcu: f. Franc Kfaver Kretschmer; f. Jozef Löbman; f. Gustav Goldberg; f. Korla Schiefner. — 23) we Wotrowje: f. Michal Jenciž. — 24) we Zdzeri: f. Jan Žur. — 25) we Žitawje: f. Jozef Pofelt.

B. 3 drežďžansteje diocesej.

1) we Drežďžanach: a) we hłownej schuli w starých Drežďžanach: f. Emil Koch; f. Robert Strauß; f. Jozef Kunze; f. Ernst Pawlikowsky; f. Pawol Bergmann. b) we nowych Drežďžanach: f. Hermann Sperling; f. Jan Dold. c) we Friedrichsstadt: f. Jan Taute. d) we schuli pschi „Quedbrunnen“: f. Jozef May; f. Boschjan Schiffny; f. Heinrich Schmidt; f. Heinrich Zschke; f. Ernst Künzel; f. Heinrich Gäbler. — 2) we Annabergu: f. Bernhard Näser. — 3) we Ewikawje: f. Emanuel Hermann. — 4) we Freibergu: f. Korla Saft. — 5) we Grimme: f. Ernst Meusel. — 6) we Hubertusburgu: f. Reinhold Pietsch. — 7) we Rhemnicach: f. Jan Weiß; f. Gustav Müller. — 8) we Lipsku: f. Franc Franzner; f. Ludmil Weigel; f. Bernhard Mießler; f. Ferd. Schmidt; f. Franc Teichmann. — 9) we Mišicnje: f. Emil Schecks. — 10) we Pirnje: f. Klemens Konrad. — 11) we Waldheimje: f. Jan Kochta, katechet za jatyč.

C. 3 kulowsteje wasady.

1) we Kulowje: f. Anton Weikert; f. Karl Finke; f. Franc Schömmel; f. Anton Billmayer; f. Pawol Weikert, pomocny wuczet (wobstara saksu škulu we Bisany Dole pola Wöslinka sobu). — Za holcny su miko scizije sotry wuczetki. — 2) we Rho-czinje: f. Jakub Scholta. — 3) we Němcach: f. Pětr Kosny. — 4) we Delnych Sulšćecach: f. Mikl. Čzorlich.

I. Paczerjace knihi.

- 1) Dobre jěmo na p wobdnu rolu. 1852. Po 10 nsl.; — 15 nsl.; — 22 nsl. 5 np.
- 2) Křwalcje knjezowe mjeno. 1862. Po 6 nsl.; — 10 nsl.; — 20 nsl.
- 3) Róžowc najzbožnišćeje knježny z rozpominanjami a modlitwami. 1869. 15 np.

II. Knihi křesćanstich rozwucžowanjow.

- 1) Stawizně nowoho Zatoña. 1814. (W Róžencje.) 11 nsl.
- 2) Křatechismus teje křesćansteje křatohólsteje Wutzbo. 1809. (W Róžencje.)
- 3) Křesćanste křatohólste Rozwutžena. 1809. (W Róžencje.)
- 4) Wot křotžena za Křesćusom žtwore knije. 1823. (W Róžencje.) 6 nsl.
- 5) Čžesćežno těch Swatých. 1834. (W Róžencje.) 6 nsl.
- 6) Katholik a jeho cyrkej. 1863. (W Róžencje.) 6 nsl.
- 7) Žiwjenja Swjatých. (Dotal 7 zeschywkw, kóždy po 7 1/2 nsl.)
- 8) Jězus, naš wuczet, šklit a křocht we smjerczi. 1867. (Předowanjo.) 15 np.
- 9) Jutrowna swěca. 1868. 1 nsl.
- 10) Hnadowna wopyt swjateje Marije we Philippsdorfje. 1868. 5 nsl.

III. Knihi wuzitnoho, zabawnoho čžitanja.

- 1) Katholiski Bosok. Wuthadza hižo sydom lét.
- 2) Katholiska protyka za Hornju Łuzicu.
- 3) Snehowka abo stawizna tšjoch křesćencow. 1863. 2 nsl.
- 4) Drjemjany křij. 1868. 1 nsl.
- 5) Jan Michal Budač. 1869. 1 nsl. 5 np.
- 6) Sahrobnistwo. Sžadowna sžadowna. Roswucženje wo plahowanju sžadownych sčytowow a kerkow 1869. 7 1/2 nsl.